

ANUL III nr.

19—20—21

(serie nouă)

oct. — dec.

1974

REVISTA

NOASTRĂ

În numărul viitor :

Acad. Șerban CIOCULESCU

prezintă comori ale culturii
și literaturii române

REVISTA NOASTRĂ

PUBLICAȚIE
A ELEVILOR
LICEULUI
„UNIREA”
FOCȘANI

OMAGIU PARTIDULUI

Michel Steriade

professeur de littérature à l'université de Jyô

l'an XXX

d'une destinée exemplaire

N. CEAUSESCU

président de la république de Roumanie

Mihail Steriade

Editura „Soveja“ — Leuven

„Anul XXX al unui destin exemplar, NICOLAE CEAUȘESCU, președintele României“

Moto :

„Je suis ce j'ai toujours été et le serai jusqu'à
ma mort : un roumain“.

(„Eu sînt ceea ce am fost întotdeauna și voi
fi pînă la moarte : un român“).

(Mihail Steriade)

Recent, am primit din Belgia o emoționantă carte dedicată tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU și, implicit, patriei noastre, de cunoscutul mesager al culturii și literaturii române, Mihail Steriade, fost elev al Liceului „Unirea“. Ea apare la scurt timp după o altă lucrare — „Apropiere de un geniu : EMINESCU“. Cele două titluri sînt mai mult decît sugestive: fizicește, Mihail Steriade este departe de noi, sufletește — nu.

Biografia de față este concepută simplu.

Urmărind principalele momente ale vieții și activității șefului statului nostru, autorul subliniază, între altele, împrejurările în care s-a format caracterul revoluționar al omului care a devenit simbolul României contemporane : „El cunoscuse frigul, foamea, singurătatea, apoi incetul cu incetul se alătură maselor muncitorești, se iniție în mișcarea revoluționară care începe să se contureze, își perfecționează pregătirea politică, îl citește pe Karl Marx, are discuții cu conducătorii organizațiilor ilegale, care au apreciat la el inteligența, fermitatea caracterului, simțul dreptății sociale, compasiunea pentru cei care tremură, care suferă și care plîng“ (pag. 10). În continuare, Mihail Steriade remarcă rapiditatea cu care înflăcăratul luptător s-a impus chiar de la început în rîndul unor tineri care aveau de două ori vîrsta lui.

Un amplu spațiu este rezervat activității neobosite și multilaterale pe care o desfășoară conducătorul României socialiste. În primul rînd, este reținută capacitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu de a îmbina în mod creator esența înțelepciunii populare românești cu ideologia marxistă, ceea ce explică originalitatea și eficiența politicii noastre interne și externe.

„Totul pentru om“ este deviza sub care se dezvoltă învățămîntul și cultura în România : „Singurul epitet care explică fenomenul ce se desfășoară în domeniul literelor și artelor este acela de prodigios (pag. 20).

„Nicolae Ceaușescu — spune Mihail Steriade în încheiere — prin vizlunea sa asupra lumii, prin poziția fermă în ideologia marxist-leninistă, prin concepția în relațiile internaționale încearcă realizarea definitivă a coexistenței pașnice între state (...).

Lumea va fi alături de cel ce o va lubi mai mult, dar cu o dragoste dezinteresată“ (pag. 23).

Tiberiu DIMA

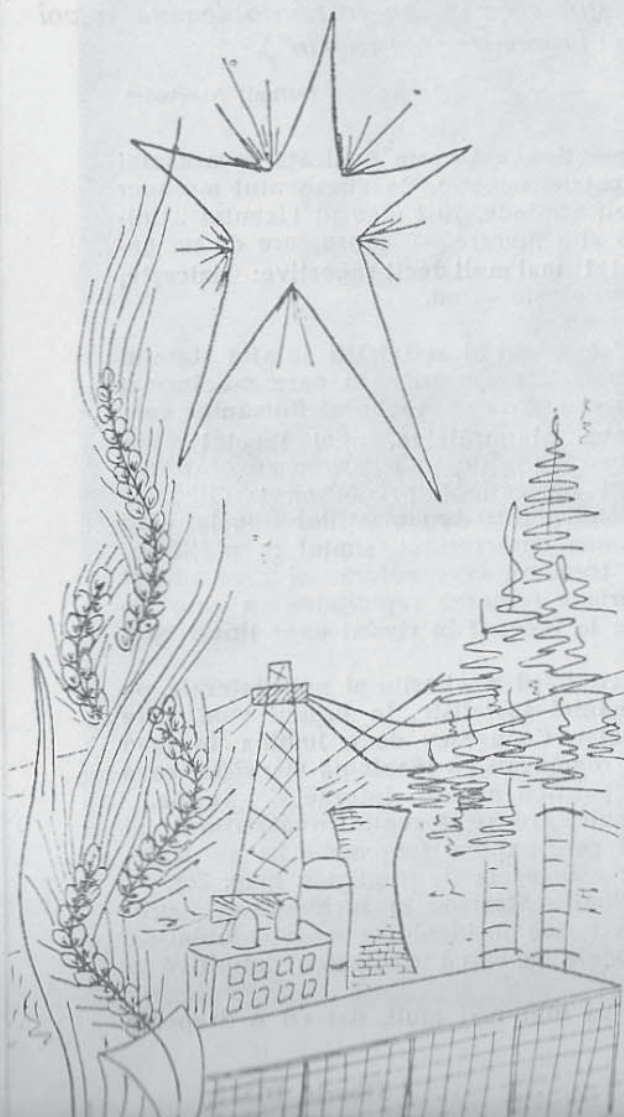
anul II A

OMAGIU PARTIDULUI

Țara mea

Țara mea-i picior de plai,
 Țara mea-i gură de rai,
 Un sobor muncit cu stele
 Visuri multe, visuri grele;
 Cer cu scripca subsuoară,
 Floare mîndră de cicoară;
 Lut de ploaie descîntat,
 Cerb de lună adăpat ;
 Urci în noi cărările,
 Dorul și plecările —
 Lași în noi pădurile
 Luna și cu murele,
 Ierbile, izvoarele,
 Luna și cu soarele.
 Și cu stelele petreci
 Nopti cu-arginturile reci:
 Eu te știu venind din ele,
 Țara mea cu doruri grele !

Constanța TAZLĂU

ogătie' desen de Dan GINA anul IV A

OMAGIU PARTIDULUI

Angajamentul ferm al tineretului școlar

Gheorghe ARVINTE,
secretarul Comitetului U.T.C.

An de evenimente remarcabile pentru poporul român, anul celei de-a XXX-a aniversări a eliberării patriei noastre, anul celui de-al XI-lea Congres al partidului, 1974 reprezintă și pentru tineret un an radical.

În istoricele documente — proiectul Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, proiectul de Directive cu privire la planul cincinal 1976—1980 și liniile directoare ale dezvoltării economico-sociale a României pentru perioada 1981—1990, precum și Tezele Comitetului Central al P.C.R. pentru cel de-al XI-lea Congres al partidului — tineretul se regăsește pe măsura rolului său de viitor constructor al noii societăți socialiste.

„Partidul pornește de la faptul că tineretul reprezintă o puternică forță socială, că tinăra generație este viitorul însuși al națiunii noastre socialiste“ (Proiectul de Program al P.C.R.). Aceste aprecieri reprezintă o dovadă elocventă, atât a înaltei încrederi pe care o acordă partidul și poporul tinerei generații, cât și marilor răspunderi sociale și politice care revin tuturor tinerilor patriei noastre în procesul complex de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Partidul pornește de la principiul că școala constituie principalul factor de educare și formare a noii generații. Legat de aceasta, în perioada viitorului cincinal se va generaliza și perfecționa prima treaptă a liceului, iar după 1980 până în 1990 se va trece treptat la generalizarea celei de-a doua trepte a liceului. Întregul tineret al patriei va fi cuprins în învățământul de 12 ani.

Un deziderat al școlii moderne este legătura unitară dintre învățământ și producție. În acest scop „se va organiza participarea efectivă a profesorilor și elevilor la activitatea productivă. Învățământul liceal va fi orientat în cea mai mare parte spre profiluri industriale, agricole și economice“.

Pregătirea profesională generală a tineretului reprezintă o cerință actuală a școlii. În Program se arată: „Policalificarea, capacitatea de a trece mai ușor de la o specialitate la alta, de la o activitate la alta va reprezenta o schimbare calitativă în caracterul diviziunii muncii, contribuind atât la dezvoltarea liberă a personalității umane, cât și la satisfacerea în condiții superioare a intereselor și cerințelor generale ale societății“.

Prin pregătirea profesională a tineretului, se va acoperi necesarul de cadre în toate ramurile economiei, ca urmare a creării unui număr de 1—1,2 milioane de noi locuri de muncă. Un fapt deosebit de important este creșterea populației ocupate în industrie care, în cursul cincinalului viitor, va depăși pentru prima dată în istoria țării populația ocupată în agricultură. În această perioadă vor fi pregătiti un număr de 1 550—1 700 mii muncitori calificați și 250—300 mii tehnicieni, maștri, ingineri și alte cadre de specialitate.

În toate formele sale, învățământul va trebui să

Eveniment inaugural

— Ce v-a determinat să propuneți inițierea primului cerc școlar de bibliofilie la Liceul „Unirea“ ?

— În primul rând, tradiția de aleasă civilizație a cărții în orașul Focșani, unde, în 1840, a luat ființă o bibliotecă școlară și orășenească, între primele de acest fel din România. Apoi, actualitatea preocupărilor elevate de cultură de la Liceul „Unirea“, unde apare în frumoase condiții grafice, cea mai bună revistă școlară din țară, „Revista noastră“. (Nu este o apreciere de complezență, ci o raportare la întreaga producție editorială școlară). În acest sens se constată, la Focșani, existența unui climat propice creației culturale, în stare să antreneze, în redactarea întregii reviste, un colectiv cu adevărat larg de elevi, sub îndrumarea competentă a profesorului Petrache Dima și cu sprijinul conducerii acestui liceu vechi românesc. Ca o recunoaștere a acestei polivalente activități, redactorul coordonator al revistei a fost invitat să participe la simpozionul național „Bibliofilie și politică“, organizat la Tecuci, în zilele de 21—22 septembrie 1974, unde a prezentat o interesantă comunicare cu tema „Revistele școlare și educarea tinerei generații“. Cu acest prilej, profesorul Petrache Dima a fost cooptat în consiliul de conducere al Asociației române de bibliofilie.

— Vă rugăm să precizați câteva dintre implicațiile bibliofiliei în viața spirituală a omului.

— Etimologic, **bibliofilie**, străvechi cuvânt grecesc, înseamnă „iubire de carte“. Civilizația e-lenistică ne-a dat, dealtminteri și cel mai clasic exemplu de bibliofilie, prin marea bibliotecă de la Alexandria, care, în secolul II î.e.n. avea 700 000 de volume (de fapt rulouri de papirus), reprezentând tezaurul scris al întregii culturi antice. Renașterea a redimensionat valențele bibliofiliei. Astfel, marele poet și umanist italian Francesco Petrarca a colecționat nenumărate codice ale literaturii clasice romane și grecești, pe care le-a donat, în 1362, Republicii Venețiene, pentru a se alcătui o mare bibliotecă publică. Ulterior, termenul și-a îngustat accepțiunea și, mai ales sensul său profund umanist, devenind pentru unii colecționari, o manie fără dimensiuni sociale și culturale. Socialismul, această fecundă renaștere a umanismului, încearcă să redescopere sensul original al bibliofiliei, de dragoste de carte. Aceasta

La Liceul „Unirea“

PRIMUL CERC ȘCOLAR DE BIBLIOFILIE DIN ȚARĂ

— *Interviu
cu tovarășul*

*dr. Corneliu DIMA-DRĂGAN,
lector
la Universitatea
din București,
secretarul
Asociației române
de bibliofilie —*

presupune formarea unei biblioteci personale, încă din anii cei mai tineri, dezvoltarea gustului pentru cartea bună și frumoasă, colecționarea și salvarea de la distrugerea timpului a valorilor spirituale ale umanității, cultivarea respectului pentru marea tradiție românească în producerea și valorizarea cărții.

— Pe scurt, care este programul cercului ?

— Programul cercului va fi stabilit, evident, în strinsă legătură cu preocupările și posibilitățile concrete locale. Noi sugerăm numai câteva direcții posibile de urmat.

Cercul ar putea organiza, în primul rând lunar sau în altă dispoziție calendaristică ședințe, la început, de inițiere în bibliofilie, adică în cunoașterea istoriei cărții românești și universale. Lecțiile și comunicările pot fi ținute, la început, de profesori, iar ulterior de elevi. Cercul poate desfășura apoi o activitate de cunoaștere și punere în lumină a valorilor bibliofile existente în bogatul fond documentar al liceului, așa cum acțiunea are toate posibilitățile spre a fi extinsă la nivelul întregului oraș, al întregului județ. Investigații bibliofile în colecțiile bibliotecii județene și, mai ales, în bibliotecile personale ale profesorilor și ale altor intelectuali locali pensionari nu ar fi scutite de surprize informaționale. Se poate urmări, în acest sens, depistarea cărților și revistelor editate de-a lungul timpului în orașul Focșani și în județul Vrancea. Cercul școlar de bibliofilie poate alcătui echipe de cercetare și în alte localități ale județului, în sate, mănăstiri vechi și biserici, în arhive etc. Organizarea de expoziții cu lucrări bibliofile (vechi, rare, în legături excepționale, cu autografe de la scriitori sau alți oameni de cultură etc.) este, de asemenea, o latură importantă a activității cercului. Se pot organiza și excursii de documentare la Muzeul tiparului și al cărții românești vechi de la Tîrgoviște, la tiparnița diaconului Coresi de la Scheii Brașovului etc. Un mare interes ar avea o vizită de documentare la cea mai mare bibliotecă a țării — Biblioteca Academiei R.S.R., deținătoarea patrimoniului național de carte și manuscrise. Ar fi util ca cercul să-și extindă activitatea și în întreprinderile și fabricile din oraș și județ, la căminele culturale sătești, pentru a duce și acolo ideea generoasă a creării și consolidării bibliotecilor personale, aceste nelipsite laboratoare ale formării personalității umane. O colaborare pe această linie cu biblioteca județeană ar fi utilă, în ambele sensuri. Tot bibliofilii ar putea forma la Liceul „Unirea” un atelier de legătorie și întreținere a cărții, în cadrul activității productive. Aici se pot lega, cu prioritate, cărțile din biblioteca școlii, precum și alte publicații ale bibliotecilor din oraș. De fapt inventivitatea și spiritul novator al tinerețului vor afla și alte căi inedite de manifestare plenară a dragostei de carte, a bibliofiliei.

P. NICORĂ

7 septembrie 1974.

Sărbătorirea centenarului bibliotecii Liceului „Unirea”

Joi, 21 noiembrie 1974, a fost sărbătorit centenarul bibliotecii școlii noastre.

În cinstea acestui eveniment, s-a organizat o sesiune științifică. După cuvîntul de deschidere rostit de tovarășul prof. AUREL BUDESCU, directorul liceului, au fost prezentate următoarele comunicări: „Locul și rolul bibliofiliei școlare în ocrotirea patrimoniului național de carte” de lector univ. dr. Corneliu DIMA-DRĂGAN, secretarul Asociației române de bibliofilie; „Biblioteca Liceului „Unirea” la 100 de ani de existență” de prof. Vasilica ANDREESCU; „Fondul documentar” de prof. Marieta TUDORACHE; „Folosirea fondului documentar al bibliotecii în pregătirea și desfășurarea lecțiilor” de prof. Elena PĂLIMARU; „Vechi manuale școlare” de Gh. ARVINTE, anul IV B; „Publicații editate de Liceul „Unirea” de Felicia MIHAIUC, anul IV B; „La Liceul „Unirea”, primul cerc școlar de bibliofilie din țară” de prof. Petrache DIMA.

Această sesiune a fost precedată de o serie de acțiuni importante.

Astfel, la 25 septembrie 1974, s-a constituit primul cerc școlar de bibliofilie din țară, care cuprinde peste 70 de membri. În cadrul adunării jubiliare, într-o atmosferă de mare entuziasm, i s-a dat numele „CONGRESUL AL XI-LEA AL P.C.R.”. Pe lângă acest cerc, s-a creat o grupă de legătorie, sub conducerea tovarășului prof. Petre MARINESCU.

În sala de lectură a bibliotecii, tovarășa prof. Valeria POPESCU a executat o impresiionantă iriză decorativă pe tema „MUZELE (FICELE MEMORIEI) ÎN PREZENȚA LUI PALLAS ATHENA”.

În holul liceului, a fost organizată o expoziție de carte rară.

Cartea rară

ELEMENTE DE MATEMATICĂ

(partea a II-a)
de Gh. ASACHI

Biblioteca Liceului „Unirea” este posesoarea unui interesant și bogat fond documentar, care cuprinde 6308 exemplare, unele având o vechime de peste 400 de ani. În rândurile de față, mă voi referi la „Algebra” lui Gh. Asachi, predată pentru prima oară la Iași, în anul 1815 (la un an după introducerea limbii române în școală).

Cartea începe cu un „cuvînt înainte”, urmat de un scurt vocabular matematic cu cele mai importante noțiuni ce intervin în manualul respectiv. Capitolele cărții cuprind: introducerea numerelor negative, operațiile de adunare, scădere, înmulțire și împărțire cu numere întregi, raționale și reale și probleme de aritmetică care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor. Făcînd lectura acestui manual, ești cucerit de farmecul limbii noastre folosite la începutul secolului al XIX-lea și, totodată, poți constata evoluția înregistrată în formularea propozițiilor (matematice sau nu) și a vocabularului (dicționarului) matematic privind unele noțiuni fundamentale. Iată acum cîteva extrase din lucrarea lui Gh. Asachi.

„Cuvînt înainte.

Algebra sau aritmetica universală, se poate socoti ca o limbă, în care se rostesc oarecare perioade date, ce, după regulile de litere, întru aceasta așezate, se leagă, și apoi prin descifrarea (dezlegarea) rezultatelor acestei legături, se capătă oarecare hotărîri, care, a le dobîndi prin alt mijloc, ar fi greu și uneori chiar cu neputință...

În limba românească au început această știință a paradosi în Iași (Iași) înția oară la anul 1815, iar acuma, pentru începători se dă la lumină această prezentare de algebră, orînduită la clasurile de umanioare.

VOCABULAR

a cuvintelor tehnice întrebunțate în această carte.

Arsloma, pronunțare atit de vede-

Biblioteca Liceului „Unirea”

(100 DE ANI DE LA ÎNFIINȚARE)

În ianuarie 1866, în micul oraș al Unirii, de pe malul Milcovului, care fusese „secat dintr-o sorbire” cu cîteva ani mai înainte, oameni luminați și entuziaști au pus temelie Liceului „Unirea”, așezămînt care avea să însemne fâclie și izvor de cultură pentru zeci și zeci de generații.

Începuturile au fost grele ca orice începuturi în condițiile de atunci, dar oamenii s-au luptat și le-au biruit pe rînd. Așa s-a întîmplat și cu biblioteca noastră, cu care ne mîndrim azi.

Poate că vor fi fost unele închegări încă din primii ani, dar hrisoavele nu le pomenesc. Abia din anul 1874, aflăm că s-a alcătuit o bibliotecă cu 45 de volume donate de școlari, pentru folosul lor comun. În 1876, Ștefan Sihleanu organizează biblioteca în bună regulă, astfel că aceasta începe să se dezvolte treptat, numărînd în 1885 aproape 2000 de volume și avînd și un fond bănesc de 2000 lei, bani mulți pentru vremea aceea. Peste 12 ani, în anul 1897, o inspecție a Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice găsește în bibliotecă un număr de circa 3000 volume, care se aflau ținute în mare ordine avînd și un catalog după specialități. An de an, biblioteca se dezvoltă, sub atenta priveghere a descălilor iluștri, pe care i-a avut acest liceu, devenind un prețios auxiliar al procesului instructiv-educativ.

În anii primului război mondial, biblioteca a suferit pierderi mari, dar după aceea fondul de cărți se reface, unificîndu-se în 1920 și cu biblioteca Societății literare „Grigore Alexandrescu” a elevilor de curs superior, astfel că, prin anul 1940, numărul cărților ajunge la peste 10000. Cel de al doilea război mondial aduce noi suferințe bibliotecii prin pierderile și distrugerile prilejuite de dispersarea cărților, evacuarea lor dispusă de trupele germane cantonate în localul liceului etc.

În anii noștri însă, biblioteca, întregîndu-se în marea bătălie pentru instruirea și cultivarea temeinică a omului nou, a cunoscut o înflorire considerabilă, ritmul dezvoltării ei întrecînd cu mult ritmurile anterioare. Biblioteca are o sală specială pentru depozitul de cărți, precum și o sală de lectură cu 40 de locuri, iar numărul volumelor este de aproape 23000, cuprînzînd în fondul documentar și în cel uzual lucrări de o mare importanță atit pentru elevi și profesori.

cît și pentru cercetători. Organizată pe principiul clasificării zecimale, biblioteca posedă cataloagele sistematic și alfabetic bine orientate. Aici se întocmesc totodată, liste bibliografice pentru diversele teme discutate la cercurile literare, concursuri școlare, conferințe etc.

Periodic sau ocazional, în cadrul bibliotecii se organizează expoziții de cărți după tematici orientate în mod special.

Ajunsă la a suta aniversare a existenței sale, biblioteca Liceului „Unirea” din Focșani trebuie considerată ca o instituție de cultură de prim rang a municipiului, al cărei rol sporește pe măsura adîncirii procesului instructiv-educativ, contribuind prin buna folosire a fondului de cărți, la formarea unui bogat orizont de cunoștințe al tinerelor generații și la formarea deprinderii studiului sistematic, aprofundat și folositor.

Elena GHEORGHIU,
bibliotecară

COLȚUL DONATORULUI

Începută sub deviza „BIBLIOTECA ȘCOLII, BIBLIOTECA NOASTRĂ”, acțiunea de sporire a fondului documentar, prin donații, se destășoară cu succes.

Recent, Inspectoratul școlar județean Vrancea a înzestrat biblioteca școlii, cu cărți în valoare de 5 000 lei.

Prezenț la manifestările închinare centenarului bibliotecii, tovarășul lector univ. dr. Corneliu DIMA-DRĂGAN a dăruit un set din lucrările personale: „Biblioteci umaniste românești”, „Ex libris” (Bibliologie și bibliofilie), „Introducere în biblioteconomie”, „Bălcescu și alți deținuți politici la Mărgineni”.

Cu același prilej, membrii cenaclului literar „ORIZONT” (în bună parte, foști elevi ai Liceului „Unirea”), de pe lângă Consiliul județean Vrancea al sindicatelor, au oferit 15 exemplare din culegerile editate de ei („Din dragoste”, „Trepte de aur”, „Pe Milcov în sus”, „Vibrații” „Aici e Vrancea”).

Cărți deosebit de valoroase au mai dăruit: prof. Zinca MILCOVICI, prof. Georgeta PRUNDEANU, dr. Dumitru MATEI, prof. Petrache DIMA și elevii Adrian VEXLER (anul IV B), Isabela ANDRONIC (anul II C), Virgil ARBORE (anul IV B).

Pentru acești gest nobil, le mulțumim din toată inima.

Cartea rară

rată încît nu are lipsă de a fi dovedită.

Alternativ, cînd unul cînd altul.

Valoare, ceea ce prețuiește sau trage.

Vertical, linie drept din sus în jos.

Viceversa, de ambe părți.

Volum, întinderea ce cuprinde un trup.

Definiția, descrierea ce este un lucru.

Egal, întocmai.

Echivalent, ce are tot acel preț cu un altul.

Exact, chiar în tocma.

Exponent, număr pe deasupra literelor înșămător de gradul puterii.

Imaginar, inchipuit.

Extrem, acela de la capăt.

Ipoteză, propunere ce se ia deodată de adevăr.

Coeficient, număr aflător înaintea literelor.

Negativ, care nu este.

Pozitiv, care este în faptă.

Real, în ființă.

Relativ ce se atîrnă de altul”.

În continuare, arătăm cum folosea Gh. Asachi ecuațiile în rezolvarea problemelor de aritmetică:

„Definiție: Ecuația să numește una sau mai multe cîtimi egale cu una sau mai multe alte cîtimi.

De exemplu, $8=5+3$ este o ecuație pentru că 8 este o cîtime egală cu $5+3$. De asemenea socotind că $ax-2b$ egalează cu $4cy+d$, vom avea ecuația $ax-2b=4cy+d$.

Aceea ce să află la stînga sîmnuului de egalitate se numește mîdularul (membru) întii, aceea ce este spre dreapta, al doilea mîdular.

Problemă. Vîrsta unui părinte este înșesită de vîrsta fiului său, iar soma (suma) ambelor vîrste este de 91 ani. Care este vîrsta fiului? și care este aceea a părintelui?”

Gh. Asachi motivează avantajele oferite de algebră față de aritmetică în rezolvarea unei asemenea probleme astfel:

„Pe cînd aritmeticienii sar perde în nesigure cercări, algebristul va zice așa: eu numesc x vîrsta fiului, decî după condiția problemei vîrsta părintelui va să fie $6x$. Dar aceste două vîrste somarisite (însulate, a-

prof. Neculai CHIPAN

(Continuare în pag. 292)

ELEMENTE DE MATEMATICĂ

(Urmare din pag 291)

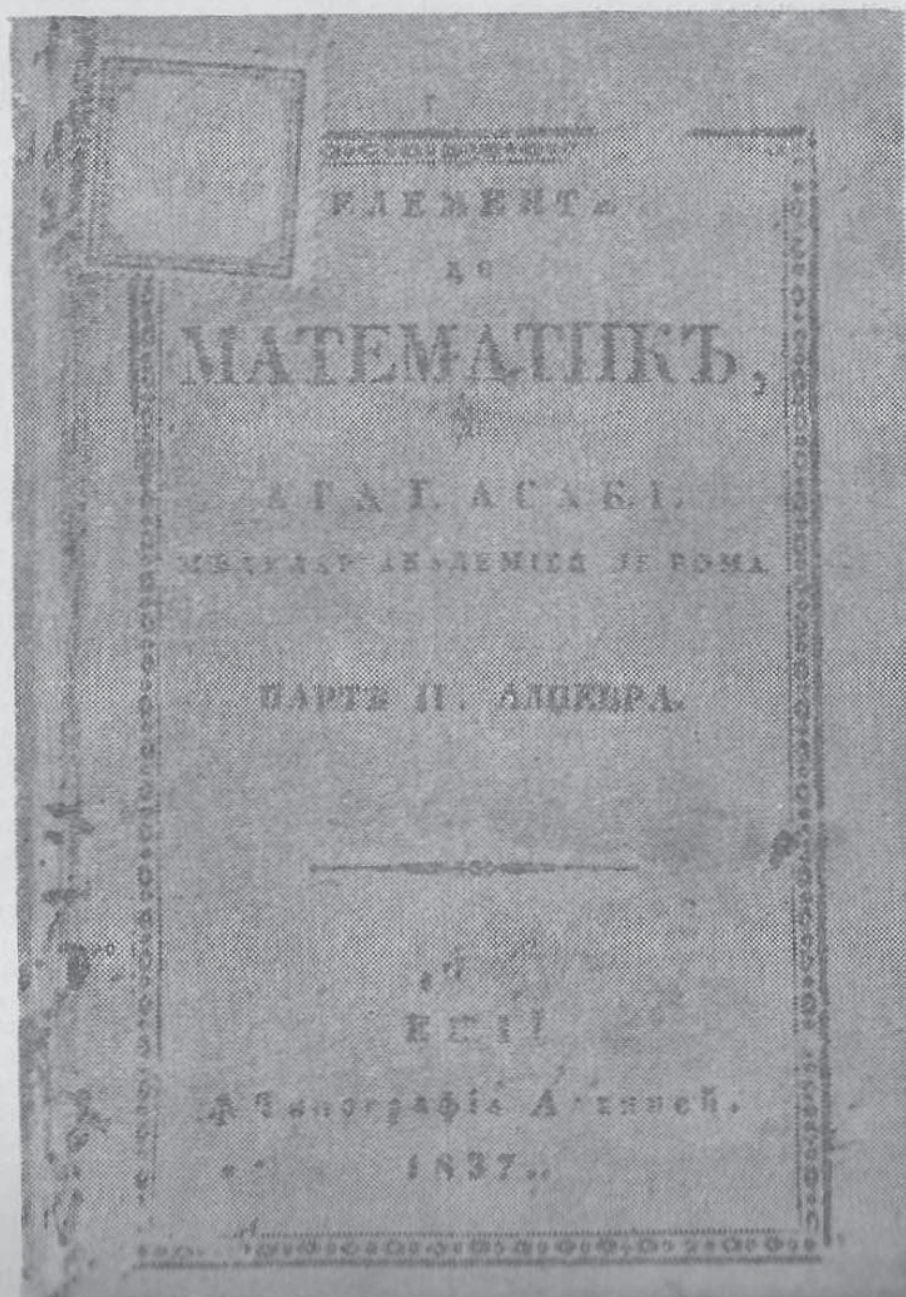
dunate) fac 91 de ani, și iată problema așezată în ecuație“. Și în continuare, precizează:

„Îndată ce o problemă este așa cum am zis, tradusă în limba algebrică, rămășița rezoluției este chiar o jucărie. Deci se va zice: dacă $7x=91$, apoi $x=91:7=13$, încît fiul are 13 ani, iar părintele va avea 78 pentru că în faptă $13+78=91$.

Iată problema rezolvită și rezoluția

incredințată, pentru că ea răspunde condiției problemei“.

Făcînd lectura „Algebrei“ lui Gh. Asachi, cititorul constată că noțiunile fundamentale ale matematicii, cit și raționamentele făcute în rezolvarea diferitelor probleme sînt corect formulate din punct de vedere științific, că rigurozitatea în demonstrarea adevărului științific este prezentă ca și într-un tratat de matematică modernă. Menționez că, în general, am respectat ortografia folosită de Gh. Asachi.

Folcloristul, etnograful și dialectograful Ion Diaconu s-a impus în cultura românească prin cercetarea, tipărirea și interpretarea folclorului nostru, în special a aceleia din Vrancea, regiune etnografică cheie prin bogăția, vechimea, originalitatea și semnificația creațiilor populare izvodite pe aceste meleaguri în frunte cu **Miorița**.

S-a născut în satul Spinești, județul Vrancea. După cele cinci clase primare făcute în satele Tulnici și Spinești, a urmat Liceul „Unirea” din Focșani (1915—1923) și apoi Facultatea de litere și filozofie a Universității din București, specialitatea filologie modernă (1923—1926). A avut profesori pe Ovid Densusianu, care l-a devenit mentor și îndrumător, pe N. Cartoian și Ch. Drouhet. În anul 1948 își trece examenul de doctorat cu teza **Reflexiuni despre cîntecul și versul popular**, distinsă în același an de

civilizații țărănești, așa cum se reflectă ea în lirică și epică, în datini și obiceiuri, în modul de viață materială. Culegătorul, fidel școlii folclorice a lui O. Densusianu (care a pus accent pe metoda monografică de cercetare a graiurilor), a realizat una din cele mai valoroase monografii folclorice din cîte avem, comparabilă doar cu **Graiul din Țara Hațegului** de O. Densusianu, **Graiul și folclorul Maramureșului** de Tache Papahagi, **Graiul din Țara Oașului** de I.A. Candrea. Opera folclorică a celui care a cercetat și continuă să investigheze zona Vrancei într-o perspectivă largă, interdisciplinară, are cîteva dominante: gustul pentru faptele semnificative și respingerea celor periferice, acribia în redarea aspectelor dialectale ale limbii, cercetarea unui număr record de informatori (12 600), aplicarea experimentului folcloric asupra informatorilor talentați, perfecțio-

*Foști elevi ai
Liceului „Unirea”*

Ion DIACONU

Academia Română, cu premiul „**He-liade Rădulescu**”. Deși ar fi putut să facă o strălucită carieră universitară, profesorul Ion Diaconu s-a dedicat, cu o devoțiune și destoinicie rar întâlnite, învățămîntului secundar, sprijinirii presei focșănene, dar mai ales domeniului care l-a consacrat și pe care l-a înzestrat cu lucrări devenite clasice — folcloristicii.

Culege folclor de la o vîrstă fragedă, din 1916, însă anii săi activi de cercetări etnografice, folclorice și dialectale sînt 1926—1929, după care a început să scoată la iveală, în reviste și volume, rodul fructuoaselor sale investigații, dintre care amintim: **Ținutul Vrancei**, I, București, 1930; **Păstoritul în Vrancea**, București, 1930; **Folclor din Rîmnicul-Sărat**, Focșani, I, 1933, II, 1934, III, 1948; **Psihologie și creație populară**, București, 1935; **Reflexiuni despre cîntecul și versul popular**, Focșani, 1946; **Ținutul Vrancei**, București, I, II, 1969.

Cercetările folclorice, etnografice și dialectale ale lui Ion Diaconu asupra Vrancei sale natale (autorul susține teoria culegătorului localnic) sînt indispensabile cunoașterii străvechii

narea anchetei și elaborarea unor norme metodologice, înzestrarea culegerilor cu un erudit aparat critic în care se face, printre altele, un examen critic neîndurător culegerilor improvizate, diletante. Metoda sa a primit girul unei înalte personalități științifice ca O. Densusianu, care, cînd i-a remarcat culegătorului o variantă a **Mioriței**, a semnalat și profilul științific al racordajului folcloric, aplicat de Ion Diaconu încă din anii 1926—1927. Calitățile de excepție ale culegerilor de folclor ale lui I. Diaconu au reținut atenția unor reprezentanți de seamă ai culturii noastre, fie ei folcloriști, istorici, scriitori, critici literari. Amintim pe cei mai însemnați dintr-o listă mai lungă: N. Iorga, P. Caraman, I. Mușlea, D. Caracosea, G. T. Kirileanu, Th. Capidan, Dan Simionescu, D. Murărașu, Perpessiciu ș.a. Cităm doar două aprecieri foarte semnificative, una aparținînd unei notorietăți în materie, prof. P. Cara-

Iordan DATCU,

Lector, Editura „MINERVA” — București.

(Continuare în pag. 294)

Angajamentul firm al tineretului școlar

(Urmare din pag. 287)

asigure o pregătire solidă, multilaterală, cu profil larg, în pas cu cerințele de dezvoltare modernă ale economiei.

„În acest scop se vor îmbunătăți planurile de învățămînt și programele școlare, se vor moderniza și perfecționa metodele de predare, punindu-se un accent mai mare pe activitățile de atelier și laborator, pentru a asigura continua ridicare a învățămîntului, formarea tinerei generații potrivit cu cerințele programului de dezvoltare a patriei noastre, ale făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate“.

Reprezentanții tinerilor din întreaga țară au dezbătut în cadrul Plenarei comune a C.C. al U.T.C. și a Consiliului U.A.S.C.R. din 20 septembrie 1974, într-un spirit angajant, de înaltă responsabilitate politică, istoricele documente. Tineretul din întreaga țară își exprimă adevărată sa deplină față de aceste documente ca și recunoștința pentru contribuția de o inestimabilă valoare a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la stabilirea liniei strategice și tactice a politicii Partidului Comunist Român, a direcțiilor de acțiune teoretică și practică în vasta operă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și trecere la construcția comunismului pe pămîntul României.

Alături de toți tinerii din întreaga țară și noi, tinerii uteciști din Liceul „Unirea”, ne angajăm să luptăm neabătut pentru înfăptuirea Programului partidului, pentru înflorirea multilaterală a patriei noastre socialiste.

Ion DIACONU

(Urmare din pag 293)

man, și alta unui scriitor de talia lui M. Sadoveanu. La apariția în 1930 a **Ținutului Vrancei**, P. Caraman sublinia ținuta științifică exemplară a colecției: „...materialul prezentat de el este o culegere model, atît din punct de vedere al fidelității folclorice, cît și al notării fonetice“ (**Anuarul Arhivei de folclor**, I, p. 103). M. Sadoveanu remarcă următoarele la autorul studiului **Psihologie și creație populară**: „D-l Ion Diaconu e specialist bine pregătit la școala profesorului Ovid Densusianu, culegător neobosit și atent de folclor (**Însemnări ieșene**, I, 1936, nr. 8, p. 377).

Opera folcloristului Ion Diaconu se va îmbogăți încă cu alte contribuții, unele lucrări aflîndu-se în diferite fa-

ze de elaborare, iar cele deja cunoscute fiind amendate cu ultimele descoperiri ale neobositului cercetător. Amintim doar lucrările noi: **Istoria analitică a colecțiilor românești de folclor poetic**; **Istoria comparată a folclorului românesc**; **Criterii asupra monografiei folclorice**, cele patru volume ale **Ținutului Vrancei**, dintre care cel de al treilea va cuprinde 409 variante ale „**Mioriței**“ culese de-a lungul a mai multe decenii. Amintim, în sfîrșit, că Ion Diaconu intenționează lucrări, mai ample ori mai restrînse, despre trei reprezentanți de frunte ai folcloristicii: O. Densusianu, I.A. Candrea și T. Papahagi. Toate acestea vor da și mai mult relief unei bogate și valoroase opere, de pe acum capitol important în istoria folcloristicii românești.

Istorie literară

Intr-un trecut nu prea îndepărtat — cuvîntul din titlul de mai sus era prezent doar în cadre didactice, în directă legătură cu caietele de „soco-teală”, cu teme, examene sau concursuri...

Azi, nu mai e muritor care să nu-l rostească, în orice împrejurare, cu sau fără necesitate absolută; el vrea să exprime o chestiune mai greu de rezolvat, de orice natură, ceea ce ar mai fi, pînă la un punct explicabil, dar — paralel cu aceasta — oricare altă situație, orice raport între lucruri și aproape orice noțiune. Cuvîntul *problemă* le cuprinde pe toate. Prins din văzduh, el e vîrit cu forța în ghiozdanul cu vocabule, de unde e apoi scos întîmplător și presărat în conversație, cu... gestul august al semănătorului.

— Cît plătiți chiria?

— 30 lei lunar.

— Mda, costul chiriei nu mai e azi o *problemă*.

— Tovarășe mecanic, nici robine-tul ăsta nu funcționează.

— Se face, se face — asta nu e o *problemă*.

— Nu știți unde e strada cutare?

— Asta în adevăr e o *problemă*. Nu știu.

— *Problema* e dacă o să sosească pătura la vreme.

Ba am auzit odată pe un preparator de matematică, care voia să facă pe învățacelul său să priceapă tainele unei veritabile probleme, cum a exclamat triumfător, cînd — în fine — încercările eroice i-au reușit: „Vezi, măi, ceea ce a fost pînă aici era mai greu; restul... nu mai e *problemă*...” Și, din păcate, desigur că era și atunci, cum fusese și pînă în acea clipă.

Existența noastră e o *problemă*, cum poți scoate dopul unei sticlă e o altă *problemă*; cum treci strada pe vreme de polei tot o *problemă* și, de asemenea, e o *problemă* enigma haosului care ne înconjoară.

Ne înăbușim în probleme de tot calibrul și de toate nuanțele, pînă în clipa morții în care rămîne, mai ales ea, urlașa și fatala *problemă*, pe care — pregătiți sau nu — o rezolvăm cu toții, nesatisfăcuți poate că nu mai avem prilejul să strigăm și cu acel prilej: „Asta nu mai e o *problemă*”.

I. M. RAȘCU

— inedit —

Nu mai e o *problemă*

Din ciclul

„Exegeza locurilor comune”

VRANCEA LITERARĂ (I)

CUVÎNT ÎNAINTE

Ne propunem, începînd cu numărul de față, să urmărim, în spațiul de astăzi al județului, istoria mișcării literare, integrată, firește, în fluxul general al spiritualității naționale.

Cîndva, într-un trecut insondabil, „Pe-un picior de plai / Pe-o gură de rai”, s-a plămădit „Miorița”, strălucită expresie a forței creatoare a poporului român, descoperită de Alecu Russo, la Soveja.

La sfîrșitul secolului al XVI-lea, în satul Bolotești, vede lumina zilei **Varlaam** (Vasile Moțoc), autorul „Cărții românești de învățătură”.

Secolele trec. Penumbra durează pînă la cel dintîi popas (1836 — 1837) al lui **Grigore Alexandrescu**, în orașul de pe Milcov. Aici, e trimis de stăpînire pentru „a întreba de pașaport pe toți cîți voiau să treacă șanțul care despărțea partea orașului moldovenesc de cea muntenească și să taie la răboj oile cari veneau dintr-un mal în celălalt al Milcovului” (I. Ghica).

În focul bătăliei pentru înfăptuirea actului de la 1859, îl găsim și pe poetul focșănean **D. Dăscălescu**, care în „Epistolă” declara patetic: „Jărtfesc tot... tot..., tot... afară de Unirea țării mele”.

La Sihlea, își petrece „junia” „Liră de argint, **Sihleanu**”, cum îl numește metaforic Eminescu pe autorul „Armoniilor intime”. Tot aici, se află și mormîntul său.

De pe meleagurile noastre, a plecat și **D. C. Ollănescu-Ascanio**, poet și dramaturg dezvoltat sub influența lui Vasile Alecsandri.

„Prin opera lui **Duiliu Zamfirescu**

Focșanii intră în literatură în mod substanțial cu istoria, psihologia și limba lui specifică” (Al. Săndulescu).

Bătrîn și bolnav, **Ioan Slavici** se retrage la Panciu, unde se stinge din viață în 1925.

La începutul secolului nostru, satul Dragosloveni devine celebru prin înfăptuirile literare care au loc în casa lui **Al. Vlahuță**.

În aceeași epocă, **Hortensia Papadat-Bengescu**, stabilită vremelnic în Focșani, debutează în paginile „Vieții românești”, iar elevul **Victor Ion Popa** — în „Revista noastră”.

După primul război mondial, în viața literară și culturală a orașului nostru, se impune poetul **I. M. Rașcu**, fost profesor la Liceul „Unirea”, conducător al Societății literare „Grigore Alexandrescu” și editor al „Anuarului” acesteia. Dintre elevii săi, s-au remarcat folcloristul **Ion Diaconu** și poezii **Mihail Steriade** și **Virgil Huzum**.

În perioada interbelică, urmează cursurile Liceului „Unirea”: **Anton Holban**, **Constantin Apostol**, **Ion Larian Postolache**, **Ionel Bandrabur**, **Alexandru Mavrochefalo**, iar mai tîrziu — **Corneliu Ștefănașche**. Pe ne-drept, au fost dați uitării **Ion Ciocîrlan**, **Alexandru Călinescu** și **Pavel Nedelcu**.

Tinăra generație este reprezentată de **Florin Muscalu**, **Ion Panait**, **Dumitru Pricop** ș.a.

În numerele viitoare, vom stărui asupra legăturilor pe care scriitorii amintiți le-au avut cu locurile noastre, precum și asupra contribuției aduse la dezvoltarea literaturii române.

VRANCEA LITERARĂ

LEGENDĂ

1. MIORIȚA
2. VARLAAM
3. GR. ALEXANDRESCU
D. DĂSCĂLESCU
I.A. BASSARABESCU
H.P. BENGESCU
I.M. RAȘCU
ANTON HOLBAN
ALEX. CĂLINESCU

- PAVEL NEDELCU
ION LARIAN POSTOLACHE
4. D. ZAMFIRESCU
5. ALEX. VLAHUȚĂ
6. ALEX. ȘHLEANU
7. G.M. VLĂDESCU
8. ION DIACONU
9. IOAN SLAVICI
10. ION CIOCIRLAN

Dintre sute de catarge

Un nume : Constanța TAZLĂU

Cîntec de toamnă

*Creangă-n cer
și creangă-n apă,
vine luna de se-adapă,
stele rele și gușate
zări uitate...
întîrzie
vîntul beat sub corzi de vie.
Frunză seacă
de-o bărdacă,
ce-o mai fi să nu mai fie,
biete crengi și seacă vie !...*

Gînd de pace

*Ochiul printre visuri grele
Cată lume fără stele,
Palma-ntind
Și cer cuprind,
Și curg nori în ploii senine,
Și cresc grîu sub vînturi line,
Și măiestrelor cernite
Le dau strune aurite;
Cer și mare,
Vis și soare,
Crengi de măr și somnuri bune...
Și în neguri de genune,
Arunc foc, război și ciume ;
Apăr țări cu mîndre steme,
Curăț lumea de blesteme.*

Eu dorm...

*Eu dorm învelită în ierburi de gînduri
cu brațul drept ferindu-mi pleoapele
de raza otrăvitoare a lunii.
Se întîmplă să fie totdeauna vară
cu cîmpii însetate de lumină,
iar stelele să răsară una cîte una
din ape repezi de munte; și-n piatră să
răsune pașii stejarilor din păduri!
Iată-il... au aprins focurile de la răscruci
și stau la sfat cu măiestrele pămîntului!
Mîine vor trece apele
Și-mi vor umbri amintirile...
Va fi cea mai frumoasă noapte
a celor îndrăgostiți de nemărginire...*

Dintre sute de catarge

Strofă pentru toamnă

Pe o planșă gri,
Cineva s-a jucat cu verde,
Peste verde.
Cineva a scăpat un borcan cu vopsea galbenă,
Și peste galbenul verde,
Cineva a semnat :
Toamnă.

Doina NEAMȚU
anul II C

„Ce înseamnă
pentru tine
poezia ?”

Iată o întrebare pe care mi-au pus-o mulți și cred că mi-o vor pune și de-acum înainte... Știu că e o întrebare foarte dificilă, dar voi încerca, totuși, să răspund; dar nu cu un răspuns, ci cu mai multe; atât de multe, încât ele vor deveni la rîndul lor o întrebare și mai mare.

Deci, să încep cu acest răspuns-întrebare :

— pentru mine, POEZIA este, cred eu, o existență mai tragică decît Sodoma antică ;

— pentru mine, POEZIA este lo-

aici în mijlocul oamenilor acestei țări ce miroase continuu a muncă, a pline și a nou ;

— pentru mine, POEZIA este singurul organ cu care pot vedea și cunoaște lumea, oamenii. (Adică este singurul meu ochi cu care pot privi marile șantiere, marile uzine, marii oameni și nesfîrșitele lanuri de grâu și de fericire) ;

— pentru mine POEZIA e însăși iubirea de PATRIE ;

— pentru mine, POEZIA e singurul mijloc prin care le pot arăta prietenilor mei, comunistii — marii constructori și oameni — că trebuie să nu ne temem de nimic și de nimeni, că trebuie să privim cu ambii ochi doar înainte, încrezători în noi și în puterile noastre ; marile noastre puteri, venite parcă de undeva dintr-un vis viitor, pe care-l visăm încă de pe-acum, fiecare de cite 30 de ori în fiecare noapte...

Ce înseamnă pentru mine POEZIA ?

E simplu :

— pentru mine, POEZIA e viața însăși ; e însuși destinul meu...

Virgil PANAIT.

Se împlinesc trei ani de la apariția noii serii a „Revistei noastre”. În acest timp, am tipărit 21 de numere, care însumează 26 000 de exemplare. Aria de difuzare e națională.

Notînd aceste date, recunoștința noastră se îndreaptă și spre numeroșii prieteni care ne-au îmbărbătat sau ne-au încredințat lucrări.

Se cuvine să menționăm sprijinul important acordat în difuzarea revistei de Școala generală nr. 10 — Focșani, Liceul „Ioan Slavici” din Panciu, Liceul economic — Focșani, Liceul „Al. I. Cuza”, Liceul de mecanică nr. 1, Liceul pedagogic, Consiliul județean Vrancea al pionierilor, toate școlile generale din orașul nostru, Liceul de

arte plastice din Constanța, Liceul nr. 3 — Brăila ș.a.

„Contemporanul”, „România liberă”, „Magazin”, „Milcovul”, „Cronica”, „Teleormanul”, „Karpanten rundschau” („Orient zont carpatin”), „Cadran”,

PRIETENII REVISTEI

„Amfiteatrul” au recenzat elogios „Revista noastră”, subliniind contribuția adusă la descoperirea și promovarea talentelor, precum și la cunoașterea vieții și activității scriitorilor legați de meleagurile vrîncene. În ultimele patru numere ale

revistei „Limbă și literatură pentru elevi”, ni s-a acordat un amplu spațiu. Au fost publicate sinteze, analize, reproduceri.

Elevii liceului nostru sînt mîndri că pot semna alături de Șerban Cioculescu, Constantin Ciopraga, Al. Piru, Dumitru Murărașu, Mihail Steriade, I.C. Chițimia, Gh. Bulgăr, Nina Cassian, Romulus Vulpescu, Camil Baltazar, Andrei Ciurunga, Virgil Huzum, Ion Potopin, Vlaicu Bârna, Petre Strihan, Corneliu Dima-Drăgan, Iordan Dăcu, Petre Zugun. Colaborarea acestor personalități impune o exigență sporită în selecționarea materialelor, în pregătirea generală a revistei.

În aceste condiții, ia naștere rubrica „PRIETENII REVISTEI”.

I. M. RAȘCU, istoric literar

de prof. univ. dr.
Dumitru MURĂRAȘU

(Comunicare ținută în cadrul sesiunii științifice „I.M. Rașcu”, care a avut loc la 27 octombrie 1973, la Focșani).

Colaborînd în 1910 la *Opinia* din Iași, I.M. Rașcu, la începutul activității sale de cercetător literar, dă dovadă de înțelegere și simț al adevăratei poezii. La 29 octombrie 1910, o dată care trebuie reținută, atrage atenția asupra valorii deosebite a „necunoscutului” și „talentatului” poet Bacovia, ceea ce arăta și curaj în susținerea unei păreri, chiar dacă ai vremii cronicari aveau altă convingere. Bacovia, alături de reprezentanți ai curentului simbolist, nou în mișcarea noastră literară, colaborează la revista „Versuri” din 1911, condusă de Rașcu și chiar în cursul anului devine *Versuri și proză*, avînd direcția lui Rașcu și a ziaristului Hofter. Oameni de talent și înaltă cultură ca Ovid Densusianu, Emil Isac, Evric Furtună, B. Nemțeanu, Constantin T. Stoika, împreună cu directorii, susțin pe cei cu dorința de a exprima „sufletul nou al veacurilor, tendințele și idealurile nouă ale ființei umane” și se ridică împotriva a ceea ce este exclusivism atît în mișcarea simbolistă, cît și în cea poporanistă. *Versuri și proză* se bucură de prestigiu între revistele ieșene ale epocii, ceea ce se datorește în bună parte lui I.M. Rașcu, de-o remarcabilă curiozitate de-a cunoaște tot ce este valoros, și de pasiunea lecturii scriitorilor români și străini.

Dar conștiința vocației de profesor l-a îndrumat pe Rașcu spre tărîmul istoriei literare. *Anuarul Societății literare „Grigore Alexandrescu” a elevilor Liceului „Unirea”* ni-l arată pe Rașcu în stăruința lui de a instrui pe elevii săi, dar, în același timp, de a-i deprinde să studieze cu seriozitate și să-și exprime cu sinceritate părerile literare. Conferințele lui despre Iancu Văcărescu și Conachi în ra-

De-a lungul Vrancei

Avem în țara cu de-argint domnițe
oglinzi nespărte-n proaspetele ciuturi
și umeri încă necusuți cu fluturi
ce-așteaptă-n somn promisele altițe.

De-a lungul Vrancei cu feciorii șapte,
avem un stol de cîntece pe-alese,
țesute-n vălul albelor mirese
cînd ard în visuri noapte după noapte.

Și-n țara mea de moldoveană zestre,
avem atîta suflet lîngă sînge,
că-ntreaga noastră vreme se răsfrînge
prin mii, de-a lungul timpului, ferestre...

Andrei CIURUNGA

Tinerilor cărturari de la Liceul „Unirea“

După afirmarea atît de impresionantă a lirismului dinamic, patriotic, vizionar, impregnat de aspirații social-politice, dar de o factură artistică unanim recunoscută prin glasul prestigios al lui Maiorescu, deci după lirica lui Goga, creația lui Bacovia aducea noi perspective, noi resurse afective, de adîncă melancolie și de sinceră reculegere sub apăsarea nemiloasă a destinului uman în care sînt implicate suferinți și jubilări, contrarii de multe drame și incertitudini; ele au pus accent liric adînc în versurile lui Bacovia, mai totdeauna natura fiind asociată vibrațiilor sufletești intense.

Poema *Lacustră* face parte din cele mai de seamă creații lirice ale acestui secol, fiind adesea citată pentru a ilustra originalitatea conceptelor și a stilului lui Bacovia. Scrisă în 1915, *Lacustră* a reținut atenția literaților vremii, mai ales a lui Macedonski, contribuind la impunerea poetului în arena literelor românești contemporane cu ceea ce el aducea nou și expresiv, prin adîncimea și sinceritatea sentimentului și prin simplitatea clasică a expresiei, în peisajul liricii noastre de factură modernă; căci poezia lui Bacovia avea să îmbogățească literatura română cu noi și originale poeme, după întinsa și

**Viziune
și expresivitate
lirică în poema**

„LACUSTRĂ“

de G. Bacovia

prof. dr. Gh. BULGĂR,
Universitatea București

lunga influență eminesciană asupra acestui sector al literaturii noastre.

Mai întii sintagmele specifice acestei viziuni lirice sumbre ni se impun atenției, ele diferențiind lirismul lui Bacovia de creația celorlalți poeți români de pînă atunci; iată dominantele viziunii și contextelor lui sugestive: materia plîngînd; locuințe la-

(Continuare în pag. 302)

Viziune și expresivitate lirică în poema „LACUSTRĂ” de G. Bacovia

(Urmare din pag. 301)

custre; scinduri ude (pe care doarme poetul); mă izbește un val în spate; gol istoric se întinse; piloții grei se prăbușesc (de atîta ploaie); sînt singur — tot tresărind, tot așteptînd.

Sentimentul izolării într-un mediu pluvios, autumnal și rece, este gradat cu grijă, cu dorința potențării impresiilor apăsătoare; este în fond configurarea hiperbolică a tristeții iremediabile, despre care vorbea, mai tîrziu, Topîrceanu pe un ton mai mult glumeț, dar prea vizibil melancolic sub dezlănțuirea pustului de toamnă.

Să notăm deci în Lacustră treptata desfășurare de tablouri întunecate: a) ploaia fără sfîrșit, descompunînd materia și singurătatea cu amintirile, cu asocierile istorice de început de viață: locuințele lacustre; b) suferința fizică și neliniștea somnului cînd valul izbește pe cel ce vrea să doarmă „pe scinduri ude” (puternica impresie de potop, de cufundare în apele toamnei); c) un cadru infinit, o excelentă hiperbolă: **golul istoric**, viața pe coliba lacustră, cu pilonii ei care se prăbușesc și ei sub ploaie; ultima strofă reia, folosind efectele stilistice ale repetiției, cu mici schimbări în versuri, imaginea singurătății, a neliniștii, a disperării în fața potopului.

Este aici o temă veche cît lumea, de la imaginea biblică a diluviului, cu arca lui Noe, pînă la experimentul fiecărui om în fapt de toamnă, temă pe care Bacovia, potrivit artei lui specifice, o condensează în cîteva mici strofe, cu o potență a sugestiei adînc marcată în sintagmele de care am vorbit; ele sînt axa viziunii și a construcției lui stilistice. Dealtfel, adunarea concentrică a elementelor sugestive, a cuvintelor încărcate de simbol și de sugestie a singurătății, a melancoliilor de toamnă, cu ploii și tristete, imprimă fiecărei poeme o adîncime de perspectivă, care cuprinde imensități de timp și spațiu, într-o sinteză lirică marcată de dramatism, de suferință și de încordare vizibilă. Sînt în poemă repetări și asocieri care dau dimensiuni neașteptate toc-

mai versurilor și strofelor eliptice adesea, preocuparea poetului fiind de a concentra un univers de impresii într-o imagine densă, în cîteva vorbe.

Să vedem mai de aproape procedeele poetului și concretizarea, cristalizarea impresiilor sale în această poemă strălucită, de certă originalitate.

Pornind de la titlu: Lacustră, viziunea poetică reține elementele definițiilor ale peisajului fizic și moral: ploaia nesfîrșită, scindura udă; valul, malul de ape cu pilonii colibe lacustre; peisajul e întunecat și somnolent, între viață și moarte: atîtea nopți de ploaie, materia plînge, parcă dorm, dar tresar prin somn. Sinonimia, congruența semantică, sugestivă a atîtor cuvinte și sintagme, cu repetări intenționate (**aud... aud; tresar, tresărind; sînt singur** etc.), apoi puținele epitete de mare greutate însă în context, pentru că poartă sensuri fundamentale ale evocării sumbre, hiperbola colosală, cosmică din strofa a treia, toate potențază perspectiva Lacustrei, simbolul singurătății primare, a tristeții funciare. Deci: **materia plîngînd; scinduri ude; gol istoric; piloții grei; valoarea activă a acelor gerunzii**, aici atît de expresive, pe cînd în uzul curent al limbii, ele sînt atît de palide, uniforme, abuziv folosite mai ales pentru a introduce o frază, după primele două versuri terminate în gerunzii să se remarce în final rolul lor capital în definirea stărilor specifice ale poetului, elemente cheie ale psihologiei suferințului de melancolie. de ploile reci, de negurile toamnei:

De-atîtea nopți aud plouînd,

Tot tresărind, tot așteptînd...

Reluarea versurilor strofei I, minus versul de mai sus contruit din gerunzii, cu repetarea obsesivă a adverbului tot, încheie cercul elegiei, după gradarea afectivă, foarte sobră, o momentelor de tensiune, de suferință în fața naturii copleșite de potop (ca să folosim în nota poemei, o hiperbolă). Într-adevăr, strofa întii este o constatare, a doua un mic tablou, plin de mișcare și pitoresc sumbru, a treia însă e punctul culminant, cum spuneam, momentul cel mai dramatic, prezentat și stilistic în discontinuitate: **golul istoric** care se întinde, ideea imediat completată prin această bizară construcție, expresivă, pentru că e insolită: **Pe-aceleași vremuri mă găsesc...** — adică în cadrul străvechi, neolitic, după potop — în golul istoric, locuind în coliba la-

castră, ca în imaginile începutului de viață istorică:

*„Și simt cum de atîta ploaie
Piloții grei se prăbușesc...”*

Simplitatea aparentă a poemei e un rezultat al comprimării elementelor care compun tabloul dezolant al toamnei, al regresivității poetice spre tărimurile vieții istorice de odinioară, dominată de apă: aceasta era sur-sa vieții, a hranei, dar și apărarea omului; acum însă apa descompune viața, civilizația e spălată de potopul ploii, melancolia apasă meditația poetului. Elementelor vieții le corespund elementele mesajului, cuvintele încărcate de semnificații prin asocieri izbutite; **atîtea nopți** din primul vers și **atîta ploaie** din al treilea vers al penultimei strofe dau ideea de superlativ, în concordanță cu hiperbola acestei strofe-cheie (**Un gol istoric se întinde...**). Transpunerea în mediul sufocant, ucigător al diluviului este sugerată încă în strofa a doua în care **parcă dorm pe scinduri ude** este urmat îndată de... și **mi se pare / Că n-am trăs podul de la mal**, — ceea ce vrea să spună că amenințarea de pe uscat e mai grea decît viața în coliba lacustră, cum se știe din istoria civilizațiilor primare...

În ansamblu, poema ilustrează viziunea și procedeele stilistice ale lui Bacovia, poet monocord, profund melancolic, vizionar al suferinței umane în luptă cu destinul ostil, cu natura mai mult rece și indiferentă la aspirațiile și dorurile sale. Intensitatea sentimentului e cristalizată în **intensitatea imaginilor, în densitatea perspectivei și a sintagmelor** care sugerează hiperbolic tristețea amară a singuraticului visător sub potopul ploii de toamnă care-l face să se simtă contemporan cu locuitorii lacustrelor. Pitorescul adăpostului său și tresărirea prin somnul incert din strofa a doua se întregesc cu perspectiva **golului istoric**, a vieții penibile de odinioară și acest salt de la cadrul singular, imaginat, la imensitatea istorică a civilizației de ieri este un element decisiv în constituirea artistică a poemei, în fortificarea mesajului ei melancolic, profund uman însă. Totdeauna toamna și ploile au predispus la melancolie, dar nimeni dintre poeți n-a dat o expresie particulară atât de gravă și de originală cum se vede în **Lacustră**; prin aceste particularități ale conceptului și ale valorilor stilistice, Bacovia și-a asigurat prestigiul onorabil al creației sale.

(Urmare din pag. 300)

port cu modelele străine marchează începutul activității în domeniul istoriei literare comparate, ceea ce era nou în țara noastră în primii ani de după întiul război mondial. Între profesori, să amintim pentru activitatea lor, pe Mariana Rarincescu și pe elevii mai harnici I. Diaconu, Virgil Huzum, M. Steriade. Sfatul pe care îl dă mai cu insistență profesorul Rașcu era al adîncirii problemelor de care vorbeau elevii și al evitării retorismului prezumțios.

Hotărîtoare în cariera lui Rașcu a fost recomandarea lui de către Facultatea de litere din Iași pentru Școala de la Fontenay aux Roses. Acolo am avut prilejul să-l cunosc pe profesorul serios și de înaltă cultură care avea să-mi fie prietenul bun pînă la moarte. El m-a inițiat în literatura nouă franceză, cu el am discutat de ne-nunțate ori despre Paul Valery, recunoscut atunci că poetul cel mai strălucit al Franței, el m-a îndrumat spre frecventarea cursurilor lui Baldensperger și ale lui Paul Hazard. Plăcerea excursiilor, care se vede bine și din **Anuarul** pe care l-am amintit, o are și la Paris. Cum aș putea uita începutul de primăvară, cînd în plimbarea pe aleile de la Saint-Cloud, îmbrățișînd cu privirea împrejurimile, Rașcu a început să rostească emoționat: „Verde crud, verde crud...” și apoi, parcă exprimînd o îndurerare a propriei ființe: „Oh, punctează cu-al tău foc, / Soare, soare... / Corpul ce întreg mă doare, / Sub al vremurilor joc”. Am bănuț de atunci că Rașcu avea să scrie o dată un studiu despre Bacovia, al cărui volum **Scintei galbene** îl primise de curînd din țară și mi l-a împrumutat ca să-l cunosc și eu.

Adesea am fost împreună la lecțiile de istorie literară comparată și am înțeles frumusețea de a lega între ele literaturile lumii nu prin simple apropieri de cuvinte, ci prin teme care arătau sensibilitate, gîndire și muzică specifică a expresiei. Și astfel inițiat în ceea ce era școală nouă în istoria literară. Rașcu, întors în țară, și-a desfășurat activitatea la Liceul „Șincai” din București.

Să nu luați în mîini volumul din 1933, **32 opere din literatura română** cu gîndul că veți afla analize literare școlarești. Sînt desigur analize, dar făcute după sfatul unui profesor iscusit, iar profesorul el însuși aduce informații de interes excepțional în privința lui Alecsandri și răsunetul în Franța al culegerilor de poezie populară, al lui Russo, Negruzzi, Duiliu Zamfirescu. Iată cuvîntul chiar al profesorului: „n-am renunțat la prezentarea unor apropieri instructive între unele scrieri ale noastre și modelele lor franceze — iar la studiul operei lui Alecsandri, am căutat să completăm, prin contribuții noi, capitolul legăturilor sale cu Franța și mai ales am urmărit să accentuăm ecoul pe care opera sa l-a avut în literatura franceză, unde numele poetului nostru era mai cunoscut și mai apreciat decît se știe la noi, în general”. Numai în 1938 a apărut volumul **Alte opere din literatura română**, de această dată, profesorul prezentîndu-ne cercetările lui serioase

și cu adîncime. Concepția lui istorico-literară este aceea cunoscută la Sorbona. Poezia lui Conachi și înriurirea suferită din partea preromantismului francez și englez, romantismul și clasicismul lui Gr. Alexandrescu, C. Negruzzi în raport cu Hugo și Prosper Mérimée, Bălcescu, în „Românii supt Mihai-voevod Viteazul, cunoscător al lui Michélet, Thierry și Cantu. Istoriei literare comparate îi aparține în întregime studiul **Ecouri franceze în opera lui Eminescu**. Cită răbdare a pus I.M. Rașcu pentru a afla în multilaterală activitate a lui Gautier acel citat din **Sărmanul Dionis** al poetului nostru!

Din 1936 este studiul excepțional **Eminescu și Alecsandri**: asemănare de înclinări sufletești, cult pentru anumite aspecte literare, asemănare de convingeri politice, admirație pentru aceiași eroi ai trecutului național, atitudine critică față de imitația a tot ce este străin, dragostea atât de rodnică, în rezultate literare, pentru producțiile poetice ale poporului. Un citat pentru a învedera spiritul în care Rașcu își scrie lucrarea: «Eminescu n-a fost „muntele care izbucnește deodată spre cer din cîmpia plată“. El a fost rezultatul unei evoluții firești și logice: e deci un pisc, într-o panoramă de dealuri și munți, care-l străjuiesc armonios(...) Fără cortegiul umil, în mare măsură, al scrierilor care i-au precedat contribuția, semnificația și valoarea acesteia n-ar putea fi nici explicate, nici măcar presupuse» (p. 66).

În 1937 apare volumul **Convingeri literare**. Studiile subtile ca gîndire și sentiment, în frumoasă expresie despre M. Săulescu, G. Bacovia, Ion Minulescu, Eugen Speranția, dar tot aici și atât de doctele **Eminescu și Lamartine, Eminescu și Th. Gautier**, peste care nu poate trece nici un istoric literar onest. Mult mai tîrziu, în 1967, dă la iveală **Amintiri și medalioane literare: G. Bacovia și G. Ibrăileanu**, în care amintiri, caracterizări, sublinieri de idei se însoțesc pentru a ne da portrete semnificative a doi creatori, un poet și un istoric literar, pentru care I.M. Rașcu a avut cunoaștere și înțelegere deosebită. Lucrare pe care o putem socoti și reușită literară, în care I.M. Rașcu istoric și poet ne apare cu observația lui spirituală fină, cu ironia lui binevoitoare, cu părerile cuminte expuse și mai convingătoare decît retorismul vehement la care recurg cei mai mulți.

Între scrierile lui mai semnificativă este aceea intitulată **Convingeri literare**, care și prin titlu accentuează principii conducătoare: adîncire a problemelor, sinceritate în tot ce se afirmă, încercarea de-a convinge prin idei clare și juste, onestitate intelectuală față de bine și față de cititori.

ceastă lumină îl avem în sufletul nostru, în ea îl amintim cu emoție și în ea îl vom păstra.

I. M. RAȘCU, istoric literar

Prof. PETRACHE DIMA : Întilnirea cu istoricul și criticul literar **Constantin Ciopraga** are loc la invitația „Revistei noastre“. Clipa este unică. O așteptăm de mult, cu plăcere și interes. Știm că v-ați întrerupt activitatea numai pentru a veni în mijlocul nostru. Gestul dv. ne emoționează profund. Elevii vă cunosc lucrările și le consultă în problemele de bază ale literaturii.

Ne onorează cu prezența sa și scriitorul **Nicolae Barbu**, redactor șef adjuncț la revista „Cronica“.

Dialogul poate începe. Cine dorește să adreseze prima întrebare ?

CARMEN GRIGORAȘ (anul IV E) : Vă apreciem și vă respectăm nu numai pentru judecățile de valoare, pe care le emiteți, dar și pentru atitudinea urbană, pe care o manifestați în critica literară.

În ultimii 13 ani, dv. ați publicat 7 cărți, iar două au fost predate editurilor. Ele însumează mii de pagini tipărite și constituie totodată rodul cercetării unor biblioteci întregi. Omeneste, cum e posibil ?

Prof. univ. dr. docent C. CIOPRAGA : Mai sînt și alte întrebări ? Aș vrea să răspund într-o sinteză.

SILVIU CRISTESCU (anul IV E) : În spațiul spiritualității românești, „Personalitatea literaturii române“ reprezintă o contribuție de preț la înțelegerea și sintetizarea unui fenomen artistic, ce s-a impus definitiv în conștiința lumii. V-am ruga să ne spuneți cum și cînd s-a născut ideea tratării acestei teme ?

VIRGIL PANAIT (anul IV A) : În „Personalitatea literaturii române“, notați legătura dintre „cuib“ și creația unui pot român. În acest sens, dați exemplu pe George Alboiu, pe Gh. Istrati. Se găsesc și excepții ?

FELICIA MIHAIUC (anul IV B) : La începutul volumului „Portrete și reflecții literare“, vă ocupați de Mihai Eminescu. În alte lucrări de critică, am înfîlțit adesea titluri ca „Eminescu și dragostea“, „Natura în poezia eminesciană“ și mai rar referiri la nocturnul său. Ați abordat tema pentru acest motiv sau e vorba de altceva ?

DOINA NEAMȚU (anul II C) : În măsura în care timpul vă permite, vă rugăm să ne prezentați perioada focșăneană din activitatea Hortensiei Papadat-Bengescu.

CONSTANȚA TAZLAU (anul IV C) : Despre stilul Hortensiei Papadat-Bengescu, George Călinescu spunea că din cauza analizei psihologice stilul scriitoarei devine uneori imposibil. Reflecțiile lucide, analiza minucioasă, cerebrală ecrasează cititorul. Poate fi învinuită prozatoarea de mizantropie față de propriile personaje ?

În altă ordine de idei. Ce părere aveți despre publicațiile școlare din țară ? Considerați că acestea, în genere, sînt pe punctul de maturizare ideologică și artistică ?

ELENA PRICOP (anul IV E) : Vă rog să-mi spuneți dacă se poate vorbi de o literatură feminină românească.

VIRGIL PANAIT : Aș vrea să mai pun și eu o întrebare. Șansa literaturii contemporane e proza de analiză psihologică ?

VALERIA CHERCIU (anul IV B) : Unul dintre noi vor ajunge, poate cercetători literari. Ce le recomandați ?

Este o satisfacție deosebită pentru mine să iau contact cu cititori ai lucrărilor mele, cu membrii unui cerc literar, cu redactori sau colaboratori ai „Revistei noastre“, așa cum se numește revista Liceului „Unirea“. Este un moment plăcut și pentru că mă întilnesc cu prof. Petrache Dima, animatorul acestui grup literar și redactor responsabil al publicației „Revista noastră“. Îi mulțumesc pentru cuvintele adresate la început și îmi exprim încă o dată satisfacția de a mă afla în mijlocul unor elevi, pe care-i presupun pasionați, elevi foarte silitori, viitoare misiuni în cariera pe care vor alege-o.

Cu aceste chestiuni de protocol, să trecem la unele considerații pe marginea întrebărilor adresate de dv. Voi grupa răspunsurile în așa fel încît să rezulte ceva mai omogen. Întrebările au pornit din diverse unghiuri, deci, dacă aș răspunde la întrebare după întrebare, răspunsul meu ar putea fi mai puțin unitar.

Se poate începe cu un răspuns pe marginea întrebării privind munca de informare sau privind mai exact perseverența, zelul care garantează o reușită într-o activitate oarecare. Consider că aptitudinile, vocația, talentul, oricît de importante, nu sînt determinante, nu sînt fundamentale pentru realizarea unei opere. Aș spune, fără a face vreun paradox, că acestea sînt necesare, dar necesare în mod relativ. Fundamentală cred că este în orice direcție, în orice activitate munca, adică o disciplină, o activitate atît de susținută și atît de egală, încît să devină un fel de mod de viață. Cînd romanii spuneau că obisnuința este a doua natură, „consuetudo quasi altera natura“, făceau o observație cu caracter de permanență. Pentru a împinge lucrurile înainte o firea este, necesară și scînteia, este necesară intuiția, inteligența creatoare, imaginația creatoare, mai exact. Este necesară imaginația nu numai în poezie, ci și în geometrie, spunea cineva, un mare matematician, Poincaré. Deci condiția realizării în activitatea intelectuală, creatoare științifică sau în orice domeniu al artei, ar fi după mine îmbinarea unor aptitudini care dacă sînt foarte puternice, le putem numi talent, îmbinarea unui talent cu munca, perseverența, zelul, încît din îmbinarea lor să rezulte un profil, o personalitate.

Cum s-a născut ideea „Personalității literaturii române“ ? e a doua întrebare. Și pentru că încheiam mai înainte cu profilul unei personalități, să trecem de la ideea de personalitate individuală la ideea de personalitate în genere, personalitatea literaturii române. Am considerat că noțiunea sau conceptul de „specific național“ e prea puțin încăpător, este prea îngust pentru a defini particularitățile literaturii noastre în raport cu ale altor literaturi. Ideea de „personalitate-sumă“, deci de personalitate-sinteză mi s-a părut mai cuprinzătoare, mai elastică, mai suplă, mai dialectică, pentru a traduce ceea ce gîndeam, adică într-o literatură există elemente convergente, care în evoluția lor de la o perioadă la alta păstrează anumite permanente, adică într-o literatură sînt „constante“ și „variabile“ personalitatea unei literaturi este un fenomen de convergență, în sensul că individualități creatoare

re cu potențe, cu trăsături diferite se imbină, pornesc pe aceeași albie și traduc spiritualitatea unui popor. Așadar, ideea de personalitate a literaturii române s-a născut după o îndelungată cercetare a fenomenului literar românesc și după ce am remarcat că la personalități distanțate în timp, deci aparținând unor secole diferite, distanțate în spațiu, există în ciuda temperamentelor individuale, anumite trăsături care le sînt comune. Am remarcat că literatura română, în genere, e o literatură de tip clasic, adică în care discordanțele, dezacordurile, marile pasiuni, febrile, marile întrebări tragice, nu ajung niciodată la limita extremă, cu alte cuvinte, am observat că dragostea pentru natură, deschiderea spre cosmos, spre universal, sentimentul istoriei, umanismul, toate aceste trăsături le găsim într-un mod sau altul la majoritatea scriitorilor români, indiferent de proveniența lor citadină sau rurală, indiferent de mediu, indiferent de provincie, de secol. Aceleași trăsături: reflexivitatea și echilibrul, un sentiment al acceptării legilor naturii, al universului, le găsim și la Miron Costin și la Sadoveanu. Găsim aceeași dragoste pentru natură la un Dosoftei, să zicem, și la Ion Pillat, distanțați în timp și spațiu (unul e moldovean, altul muntean). Așadar, ideea clasicității, a echilibrului în fața vieții, a naturii, a morții e una din trăsăturile care particularizează literatura noastră față de alte literaturi. Un procedeu permanent valabil în cercetarea științifică e comparația. M-am călăuzit, definind personalitatea literaturii române, profilul unei creații colective, făcînd mereu raportări la literaturile din jurul nostru, la literaturile popoarelor slave în majoritate, sau la literaturile de tip romantic, literaturile apuse. Am remarcat fuziunea unor elemente care aparțin substratului nostru traco-dacic și elementului latin care s-a suprapus celui alt. Din fuziunea aceasta a rezultat o literatură cu particularități pregnante, fenomen comparabil într-o măsură cu cel din literatura franceză, unde peste substratul vechi, galic, s-a suprapus cel latin, fenomen comparabil cu cel din Peninsula Iberică, unde peste fondul autohton, s-a suprapus fondul roman, comparabil cu cel din literatura italiană, deci am găsit unele constante și variabile care, în ansamblul literaturilor de tip latin ne dau o anumită individualitate, o anumită marcă specifică. Între particularitățile de care am vorbit, au fost, întii, un sentiment profund al autohtoniei, al legăturii cu pămîntul, personajele cele mai interesante din literatura noastră, cele care ne reprezintă pe plan universal, sînt personajele legate de pămînt, oamenii pămîntului. Poate că una din cele mai autentice cărți în care sufletul românesc e reprezentat e „Baltagul”, pentru că legătura cu pămîntul are acolo rădăcini mi'enare. O altă trăsătură, deschiderea spre natură, care ne dă, față de alte popoare, care au un sentiment mai acut al tragicului, un anumit echilibru în fața dificultăților, în fața tragicului existenței. (În existență, vrînd-nevrînd există și elemente tragice, moartea de exemplu, e un element mereu prezent). Noi am dispersat norii, tenebrele, toate amenințările tragicului, care la alte popoare se convertesc într-o literatură mai sumbră, mai întunecată, o literatură care merge spre abisal, spre profunzimi-

le tenebroase. Noi le-am dispersat prin faptul că am privit spre natură, unde cicurile existenței se repetă, așa cum se repetă anotimpurile, unde viața succede morții, în raport cu mișcarea perpetuă de innoire din natură, am conchis că, așa cum se vede la Alecsandri sau la Coșbuc, lumea rămîne în esență un mod al bucuriei, al satisfacției, că viața merită să fie trăită și că moartea nu trebuie să ne înspăimînte. Ea intră în legile eterne ale existenței. Am remarcat, de asemenea, paralel cu estomparea tragicului, o înclinare spre comunicativitate, spre sociabilitate, de unde înclinarea prozatorilor români spre povestire. Marrii prozatori români sînt mai toți povestitori. Asta

---

Dialog literar

„SCOPUL ORICAREI CERCETARI ESTE OMUL”

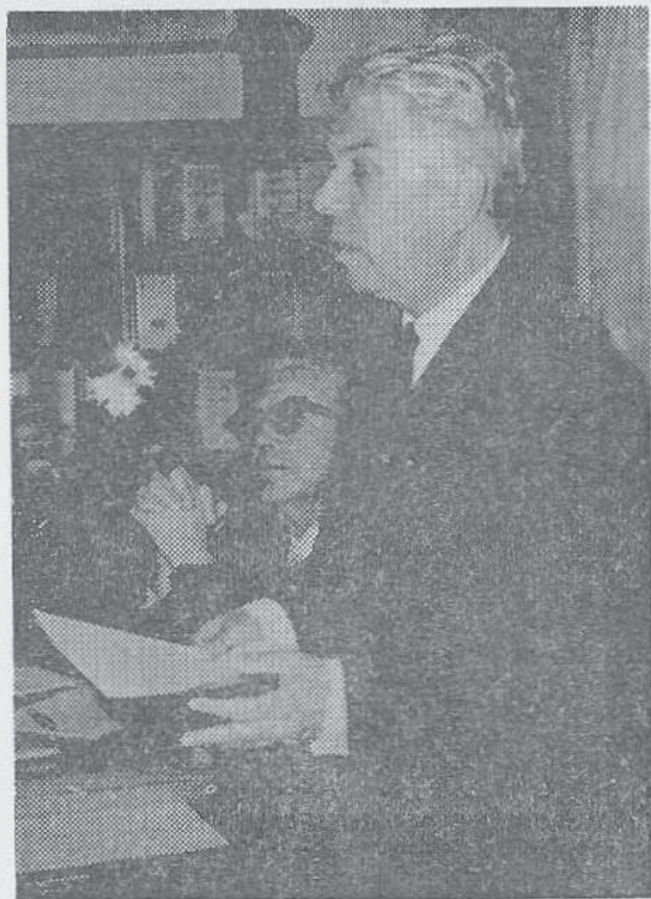
---

nu inseamnă că ne-a lipsit spiritul de construcție. Însă, la noi, majoritatea prozatorilor sînt mai puțin arhitecți (Rebreanu e un tip de arhitect) și mai mult povestitori. Povestirea e mai liberă, are legi mai libere, această libertate ține de tradiția orală, verbală a narațiunii noastre. În alte literaturi, cuvîntul a fost prelucrat, cizelat în opere scrise. Tradiția noastră scrisă e mai nouă, în schimb, avem vechi modele folclorice în poezie sau proză, pe care le-am moștenit și pe care le ducem prin intermediul fondului nostru subconștient, sîntem povestitori și lirici, pentru că așa ne naștem, pentru că așa s-a modelat sufletul nostru, conștient sau subconștient.

Am încheiat lucrarea cu deschiderea noastră spre universal, în sensul că am acceptat, am preluat de la alții tot ce-a fost bun, dar am modelat tot ce-am împrumutat, în sensul spiritualității

noastre. Ibrăileanu avea dreptate atunci când spunea că „să împrumutăm cit de mult de la alții, dar să modelăm, să transformăm, să dăm personalitatea noastră, să dăm specificul nostru lucrurilor pe care le împrumutăm“.

Legătura dintre „cuib“ și spațiul din jur. Există o estetică a „cuibului“. În acest sens, un cercetător, un teoretician francez, Gaston Bachelard (e psiholog la bază, un filozof), pornind de la elemente de psihologie și de generalizare filozofică, a observat că în existența unui scriitor revin anumite elemente, anumite metafore. Un alt cercetător contemporan francez, Charles Mauron, a dus lucrurile mai departe. Gaston Bachelard a

remarcat că principiile cosmogonice, elementare, clasice, (apa, aerul, focul, pământul) intră în combinații diferite în temperamentele creatorilor. Un temperament focos, febril are în structura lui mai mult din ardența, din flăcărilor, din căldura focului. Un temperament care oscilează, care pendulează între satisfacție și insatisfacție, între orgoliu și umilință, are undulațiile apei, la altul sînt mai puternice chemările pământului, altul e diafan, eterat, aerian. Charles Mauron, într-o lucrare foarte interesantă, despre metaforele obsedante, vorbește despre metafora cuibului. Ce înțelegem prin aceasta? Purtăm cu noi toată viața, în fondul nostru subconștient, primele impulsuri ale cuibului, care este casa, locul în care ne-am născut. Așadar, simpatia pentru anumite elemente, pentru o soare, apetența, inclinarea pentru soare, pentru culori, pentru muzică, toate ace-

lea le măsurăm cu primele senzații, pe care le-am avut, de la senzație la impresie, de la impresie la primele obiecte care au impresionat simțurile noastre. Această estetică sau pecete a cuibului e, prin extensiune, o estetică a locului în care am trăit primii ani ai copilăriei, să zicem, pînă la adolescență (15 ani), pentru că după aceea ne obișnuim cu acest cuib, îl dilatăm, îl extindem la dimensiunile unei regiuni sau ale țării întregi. Pentru noi, cuibul e casa părintească și strada (pînă la vîrsta de 7 ani). Ce e „Ulița copilăriei“ a lui Teodoreanu? E strada Zlataust din Iași, o stradă mică, neînsemnată pe care mi-o închipuiam o stradă miraculoasă, de basm, extraordinar de incintătoare. Cînd trec azi pe acolo văd că e o stradă modestă, sărăcăcioasă, pe care aș dori-o restaurată, dacă e posibil, așa cum o vedea Teodoreanu, la vîrsta primelor impresii, la vîrsta cînd el stătea încă în „cuib“. Ce legătură are estetica cuibului cu această atracție, obsesie, (lucrarea despre care vorbesc se numește „Metaforele obsedante“), în ce măsură metafora aceasta a cuibului are vreo legătură cu specificul național? Legăturile sînt nenumărate. Există scriitorii apatrizi, fără patrie, care au migrat dintr-o țară în alta și care nu mai păstrează cu ei ceva din cuibul natal. Majoritatea scriitorilor americani de pildă, sînt proveniți din alte țări. Știți că America e o țară fără istorie prea îndepărtată, nu are decît 200 de ani de existență, ca stat mare, în care timp aici au migrat intelectuali, oameni din toate părțile lumii. Literatura americană e o literatură fără un specific național pronunțat. Elementul cosmopolit de la baza acestei literaturi se explică prin faptul neaderenței, prin forța lucrurilor, a unor scriitori față de un anumit cuib, un loc care să fi fost a lor. Să nu uităm că legătura noastră cu acest cuib nu începe cu noi, cu vîrsta cînd s-a născut fiecare, legătura aceasta începe, adică are un trecut mai îndepărtat. De ce? Pentru că în impresiile noastre, sentimentele noastre, legăturile acestea au fire subterane, ele merg pînă la a treia, a patra generație înaintea noastră. Eminescu e legat de cuibul de la Ipotesti, sunetele dulci, toată dragostea pentru pădure, pentru „Lacul codrilor albastru“ vin, au legătura directă, cu primele senzații de la Ipotesti. Dar, legături misterioase, subterane, acelea pe care nu le putem pipăi, detecta, la o analiză a poeziei, sînt legături ce vin, prin filiera psihologică, suiletească de la „părinții“, din „părinți“ de care vorbește el atît de frumos. Legătura cu cuibul e determinantă, pentru a descoperi, pentru a sublinia într-o operă specificul național. Se poate foarte bine exemplifica această teorie prin opera lui Sadoveanu. Dacă cineva ar lua toate volumele lui Sadoveanu, ar putea vedea că, pentru el, cuibul e locul de la Pașcani, Valea Siretului, progresiv, apoi Moldova, apoi Delta Dunării cu partea dobrogeană și Transilvania. Cum a evoluat? Progresiv. De la micul cuib de la Pașcani, cu Valea Siretului, apoi Valea Moldovei, toate romanele de evocare istorică, apoi cunoașterea Deltei și a „împărăției apelor“, apoi cunoașterea Transilvaniei. Se poate reprezenta schematic, în sensul că la Sadoveanu, găsim toate nivelele, de la limita 0, aceea a Mării Negre, pînă la piscurile din „Țara de dincolo de neagu-

ra", dar imaginile obsesive, lumina, echilibrul, toate acestea vin de la micul cuib, care era așezarea de la Pașcani. În imaginile acestea persistă anumite elemente din Valea Siretului, din Valea Moldovei, în special, prin intermediul simțului matern. Tatăl lui Sadoveanu, intelectual modest, era absolvent al Academiei Mihăilene din Iași, deci al liceului. Mama era analfabetă, fostă servitoare în casă. Copilul Sadoveanu, pînă la 11 ani n-a fost recunoscut și la gimnaziu apare sub numele de Ursachi Mihai, după numele mamei. Cine a avut mai mare influență în această structură sufletească, cine a avut rolul precumpănitor în acest cuib sadovenian? Părerea mea este că rolul hotărîtor l-a avut mama, sensibilitatea sa, sentimentul istoriei (tatăl citea și el istorie, era un cărturar), poate să vină prin spiță paternă, însă legătura cu pămîntul drag pentru cei umili, limba, iubirea de oameni, toate acestea vin prin filiera mamei.

Eminescu-nocturnul. Nocturnul e o temă amplă în literaturile romantice. Romanticii aparțin lumii nocturnului, a visului, a unei lumi a nelămuritului, a unor contururi neprecise, în timp ce clasicii sînt solari, meridionali, oameni ce trăiesc în plină amiază. E greu să se facă o delimitare netă, francă și foarte rigidă.

De ce m-a preocupat tema nocturnului la Eminescu? Pentru că mi s-a părut că prezintă un fel de abatere de la principiul solar specific psihologiei spiritualității românești. Noi sîntem în genere deschiși și solari. În literatura lui Sadoveanu e mult mister, dar e un mister luminos, totuși. Nu e ceva tenebros și apăsător. Nocturnul lui Eminescu e o nostalgie a luminii, o perpetuă nostalgie spre lumină, o căutare a luminii. Retragerea în privazul vieții este o retragere pentru meditație, dar ținta spre care năzuiește el e lumina. Stînd în întuneric, retrăgîndu-se pentru meditație, abstrăgîndu-se, la el pulsează totdeauna nostalgia luminii. Iubita, natura, toate sînt proiectate într-un spațiu luminos, încît e vorba, deci, de un paradox. Eminescu nu e alît nocturn, cît e un însetat de lumină, iar tehnica retragerii în întuneric este a clar-obscurului. Prin contraste, prin jocul de lumină și umbră, Eminescu se definește ca un poet romantic, de tip special, un romantic român, e diferențiat de nocturnii germani, de Novalis în special, ca și de nocturnii englezi. Cel care a introdus moda aceasta a nopților e un englez, Young. La romanticii germani, poezia nocturnă e un ecou al poeziei nocturne engleze.

Două întrebări despre H.P. Bengescu. Ea e legată de Focșani. Din acest oraș, în care ea nu s-a simțit prea în largul său, pentru că îi lipsea o ambianță intelectuală, a trimis foarte interesante epistole lui G. Ibrăileanu, la Iași. Visul ei era, pe vremea aceea (era foarte tînără), să ajungă la Iași. Locuia într-o casă mare, (casa probabil se va transforma, sperăm, într-o casă memoriajă). Îi scria lui Ibrăileanu: „Locuiesc într-o casă mare, boierească; scriu într-un salon de vreo 12m/8m — cred, deci o cameră mai mare ca asta — mă plimb, meditez, pe stradă trec oameni, străzile sînt noroioase, nivelul este mediocru, subintelectual“

În această atmosferă, H. P. Bengescu a înregistrat anumite elemente pentru viitoarea sa cre-

ție. În etapa focșăneană, cînd scriitoarea, căsătorită tînără, la 18 ani și devenită apoi mamă (a avut mai mulți copii), în etapa în care nu scria, ci își creștea copiii, veghea nopțile, în care făcea doar corespondență cu o prietenă de la Buzău, Constanța Marino-Moscu, tot soție de magistrat, ea a acumulat. Acumulările trebuiau apoi să se dezlănțuie, să devină literatură.

În perioada focșăneană, cred eu, scriitoarea era potrivit temperamentului ei, lirică, subiectivă. Era încă tînără și trăia în jurul copiilor ei, deci, era mai puțin sceptică, mai puțin rece, raționalistă, cum s-a dezvoltat la bătrînețe. Din această perioadă datează nucleii, elementele germinative pentru primele sale volume, poemele în proză din volumul „Marea“ sau din „Femei, între ele“ sau din „Sfinxul“. Din această perioadă cred că datează și amintirile sale din volumul „Desene tragice“, unde sînt două bucăți admirabile: „Singele“ și „Fetița“, bucăți cu caracter autobiografic. Tot de aici datează probabil unele profiluri din „Desene tragice“, profiluri de mahalagii și de oameni fără complexitate sufletească. Sînt probabil, figuri care au rezultat din sinteza mai multor profiluri similare, ce s-au condensat în unele profiluri memorabile. Există la H.P. Bengescu o mizantropie? În legătură cu o afirmație a lui G. Călinescu. Cred că există. Probabil că această femeie foarte inteligentă, cu o inteligență bărbătească sau hiperbărbătească n-a avut satisfacțiile pe care le merita. Nici ca scriitoare n-a fost cunoscută. Există nenumărate mărturii în corespondența ei din care se vede nemulțumirea. La bătrînețe a avut și unele dereglări de ordin psihic. Și mizantropia a luat forme foarte acute, grave. Există o anumită mizantropie, nemulțumire în viața casnică, neînțelegerea din partea soțului ei, lucrurile acestea se văd bine în jurnalul pe care l-a lăsat. N-a avut parte de un soț care s-o înțelegea, să aprecieze activitatea ei intelectuală; soțul ei era un om foarte de treabă, un om practic „La noi în familie — spunea ea — duminica se juca domino, se discuta, se făceau vizite, dar să scrii, la ce bun?“. Adică tocmai ceea ce era esențial, fundamental pentru existența unei creatoare, era desconsiderat de cel ce trebuia să-i fie sprijinitor — cum spune ea însăși, și stimulator. Probabil că multe elemente au contribuit la această mizantropie, care se vede în felul cum sînt zugrăvite majoritatea personajelor din operă. Aproape toți sînt oameni cu dereglări psihologice, fizice, figuri adesea clinice, posedați, bolnavi, damnați chiar. Nu există apoi nici un tip de femeie prezentată simpatic. Cel mult în Elena Drăgănescu din romanul Hallipilor s-ar putea vedea unele afinități, adică subțirimea intelectuală, finețea, snobismul (o finețe degradată de snobism). La Elena sînt unele elemente care concordă cu finețea sufletească a acestei femei deosebite, care a fost H.P. Bengescu. După părerea mea este unul din marii scriitori români. Literatura ei nu e încă cunoscută, probabil că timpul o va pune în circulație și gențiile care vin o vor prețui mai mult. Însă momentul de față nu e suficient de cunoscută, roman cum e al doilea din ciclul Hallipilor, „Cercet de muzică de Bach“, e o capodoperă și d

„SCOPUL ORICAREI CERCETARI ESTE OMUL“

(Urmare din pag. 308)

ar fi avut șansa să fi fost scris într-o limbă străină, ar fi azi un roman de circulație mondială.

Există o literatură feminină? Iată o întrebare care se leagă logic de H.P. Bengescu. Există literatură și non-literatură. A face diferențe pe sexe în literatură sau în celelalte domenii ale creației este ceva artificial și un nonsens. Dacă e vorba de valori feminine, atunci H.P. Bengescu se situează înaintea multora dintre contemporanii ei — bărbați. Diferențele între sexe în literatură se transferă, dacă ar fi luate ad literam, în diferențe de valori, de sentimente, de conștiință ș.a.m.d. Firește, elementul acesta diferențial are unele baze care trebuie luate în seamă, dar ar fi imprudent să diferențiem literatura scrisă de femei de literatura datorată bărbaților. De ce? Pentru că sînt foarte mulți bărbați la care se găsesc elemente feminine (delicatețea lui Șt. O. Iosif, de pildă) și multe femei la care virilitatea e evidentă (H.P. Bengescu). Literatura ei este bărbătească, lucidă, aspră, în care feminitatea e foarte estompată.

Creația feminină, deci, e în ordine morală, fizică, spirituală. Eroismul, pasiunea, frumosul drag, toate aceste virtuți vin în mare măsură prin filieră maternă. În literatura feminină elementul de bază este cel al creației în concret. În timp ce literatura scrisă de bărbați tinde spre reflecție, e mai deschisă universalului. Cea scrisă de femei e mai legată de concret, de temporal, mai pămîntească. Nu este însă vorba de nici o generalizare aici. Sînt și foarte multe excepții. S-ar putea exemplifica și în literatura română cum scriitoarele nu merg pe construcții mari (H.P. Bengescu e o excepție). Aproape toate celelalte scriitoare cultivă literatura de dimensiuni mai mici.

Șansa literaturii contemporane e proza de analiză psihologică sau nu? Literatura actuală pune preț, se pare, nu numai pe plan național, ci și pe plan mondial, pe sondajul vieții de adincime, merge spre profunzimi. E o literatură de care se vorbește din ce în ce mai mult, o literatură de

aspect labirintic. S-a ajuns deci de la o „gocă la a privirii“, la o literatură a sondajelor în profunzime, în subteran. Literatura veche, de analiză psihologică, era o literatură comportamentistă, adică în care se descria comportarea exterioară, minia sau bucuria, tristețea, exuberanța, toate acestea erau văzute în înfățișarea lor exterioară. Contemporanii noștri au mers cu psihologia mai departe decît cei de la 1890-1900. Între timp au apărut numeroase teorii privind viața subconștientă, aceea care pînă acum nu era luată sub reflector.

Freudismul, de exemplu, a dus la stabilirea unor anumite legături între instinctele sexuale și viața psihologică a omenirii. S-a încercat găsirea unor relații între anumite obsesii care apar în psihologia cuiva și viața lui intimă, profunde. Toate acestea, la care s-au adăugat apoi considerații ale psihologiei mai noi, au făcut să se merge și spre sufletul atomizat, văzut în particule inefabile, încît literatura actuală, proza actuală e mult mai puțin o proză epică și mai mult o proză de cercetare, de desfiacere în bucățele ale sufletului. De ce această dizlocare a sufletului? De ce această analiză pe porțiuni foarte mici? Trebuie pus acest fenomen în legătură cu progresul anumitor științe. Științele chimice din ultima vreme, cercetările electronice, marile invenții în domeniul tehnicii au făcut posibilă descoperirea universului mic, a microcosmosului. Acest lucru, toate au, în paralel, reflexe în literatură. Așa în aceste astăzi asistăm la o proză de introspecție sau de cercetare obiectivă a sufletului, care e, pe alocuri, cam uscată, cam demonstrativă, greu de urmărit și e o proză prea scientistă, am spune noi, o proză din care vibrația, afectivitatea, par să se stîngă. Din cauza aceasta și la unii romancieri români analiza prea minuțioasă, prea extinsă devine îndantă și extrem de obositoare. De aceea, la unii prozatori actuali nu urmărim cu aceeași atenție ce se întîmplă într-un roman ca într-un roman al Rebreanu, unde epicul, adică desfășurarea extensivă a faptelor este în armonie cu analiza.

Sper că a rezultat din ceea ce am spus pînă aici ce ar trebui să facă unii din dv. pentru cercetarea literară. Ea e un „mod de viață“. Deși nișă nu-mi aparține, este a lui T. Vianu. Într-un volum al său, el vorbește despre istoria și cercetarea literară. Îndărătul cercetării literare, trebuie să descoperim viața, adică să degajăm elementele fundamentale care să ne modeleze. Ea trebuie să aibă drept scop cunoașterea vieții. Cum se ajunge la ea? Se ajunge foarte greu sau nu se ajunge niciodată. Nu putem spune că am cunoscut totul. În matematici sau într-o formulă chimică aceleași elemente dau întotdeauna aceleași rezultate. Sufletul omenesc este un univers atât de complicat, încît cunoașterea lui nu poate fi pusă în ecuații niciodată, pentru că, cu fiecare care se naște, începe o nouă existență, o nouă lume. Fiecare dintre noi avem universul nostru, un centru al nostru de gravitate și totul se rotește de la noi către univers. Noi sîntem centrul lumii. Cînd se spune că există atîtea surori citiți oameni sînt, citiți poeți sînt nu e

fel de exagerare. Există o lucrare de estetică literară „Les metamorphoses du cercle“ de Georges Poulet, un mare comentator francez al fenomenului literar și care demonstrează că existența noastră e un cerc, mai exact o sferă. Noi ne aflăm în centrul ei, dar sfera n-are circumferință. Noi sintem centrul unei lumi posibile și infinite. Dacă ar avea circumferință, lumea ar fi finită, s-ar termina. Așadar, ce-ar trebui să urmărim în cercetarea literară? Pornind de la centrul nostru ar trebui să descoperim o lume în așa fel încît viziunea noastră, pusă alături cu viziunea altora, rascordate să rezulte o cunoaștere cît mai exactă a omului. Scopul suprem al oricărei cercetări, fie în literatură, fie în științele propriu-zise, este omul, concepție care nu e deloc nouă. Omul e măsura tuturor lucrurilor. E o formulare aforistică, pe care a făcut-o un filozof grec, cu mult timp înaintea noastră. Cercetarea literară trebuie să se facă cu maximum de zel, ea e o fază către elaborarea unor teorii, către descoperiri. De obicei, cronicarii literari distingeau teoreticieni și cercetători literari. Teoreticianul este cel care elaborează anumite principii, le formulează, ajunge la anumite puncte de vedere personale, pe cînd cercetătorul rămîne numai în faza de adunător de materiale.

Materia are o structură, sufletul are și el structurile lui. Posibilitatea structurii e imensă. Și prin cercetarea literară trebuie să se obțină structuri.

Ultima întrebare este aceea despre publicațiile școlare. Există foarte multe publicații școlare în țară și acest lucru este cu totul îmbucurător, simpatomatic, în sensul că aceste modeste publicații sînt niște terenuri de experiență, niște „pepinieră“ pe hîrtie, în care diferitele posibilități sau vocații latente se manifestă în prima lor fază. A-ți vedea numele tipărit pe o pagină, prima dată, este un moment de cotitură, cred eu (așa a fost și pentru mine cînd am tipărit primele rînduri, eram în clasa a III-a la liceu, aveam 14 ani). A-ți vedea numele tipărit înseamnă o invitație de a face un pas mai departe. Acești primi pași pot determina, dacă sînt bine îndrumați de altcineva, o viitoare vocație, o chemare interioară către ceva.

O revistă e sediul, locul geometric al multiplelor vocații care așteaptă să fie descifrate. Din „Revista noastră“ se pot cita din seriile mai vechi nume de persoane care s-au descifrat, au putut să-și descopere o vocație, prin intermediul unei asemenea publicații. Cred că dacă o revistă, cum este a dv., poate lansa peste 7—8—10 ani, două-trei nume de scriitori, oameni de știință sau creatori în alte domenii, ea și-a făcut cu prisosință datoria. Am parcurs numerele din ultimii ani, prin bunăvoința prof. P. Dima și am constatat că este o revistă cu un profil foarte interesant. Punerea în pagină, adică compartimentarea materialelor, gruparea lor, selectarea atentă, denotă o îndelungă conlucrare cu colaboratorii, adică cu dv., iar printre colaboratorii tineri sînt unele nume de tineri și tinere poete, de cercetători literari, de viitori oameni de știință, sînt nume care de pe acum pot spune ceva. E greu de făcut însă anticipări. De

ce? Pentru că dv. vă aflați acum în fața descoperirii unei vocații. Impresia mea despre această revistă școlară este foarte bună, adică revista continuă o foarte frumoasă tradiție și cred că pasiunea, dăruirea, zelul care se pun, care se transmit din paginile ei sînt calități exemplare. Există și în alte localități reviste școlărești, primesc din toate colțurile țării, consider însă că revista dv. este una dintre cele mai interesante, o revistă dintre cele mai frumoase. De altminteri, în revista „Cronica“, la care colegul meu și prietenul N. Barbu este redactor șef adjunct, au apărut aprecieri despre revistă. Eu însumi mi-am comunicat păreri despre revistă în scris sau verbal și în vizitele mele anterioare la Focșani m-am bucurat cînd am descoperit în paginile ei lucruri de finețe, de mare seriozitate, care onorează pe autorii lor și școala în care colaboratorii se formează.

Vă mulțumesc pentru atenție, nu înainte de a ruga pe colegul Barbu, dacă ar vrea să mă completeze, pentru că toate lucrurile din lumea asta nu sînt complete niciodată.

NICOLAE BARBU: Am venit aici, să vă fac o mărturisire, îndemnat de cunoașterea sporadică a publicației dv, îndemnat de prof. Ciopraga, care mi-a completat cunoștințele mele culese din revistă și trebuie să vă spun că impresia pe care mi-am făcut-o stînd în mijlocul dv. și ascultînd întrebările și ascultînd ascultarea dv. ulterior, adică modul cum ați răspuns și receptat cele spuse de prof. Ciopraga, că impresia pe care mi-am făcut-o din publicația dv. este exact aceea pe care am avut-o venind aici, ca martor la această profesiune de credință, dacă vreți, a prof. Ciopraga. Nu vreau să flatez pe nimeni, am cunoscut multe medii școlare, cenacuri și tineri care se preocupă de literatură, dar la dv. am găsit, parese, un plus de seriozitate, un plus de dăruire, de interes pentru problemele literare. Și chiar dacă dv. nu veți fi toți creatori literari, în orice caz manifestarea dv. este o garanție că activitățile dv. literare de azi vor reuși să aibă un rol modelator, în sensul unei activități spirituale bogate, așa cum năzuim cu toții, pe drept cuvînt, pentru că numai în felul acesta ne definim ca oameni, ca personalități creatoare și care îndeplinim un anumit rol în succesiunea generațiilor. Aș vrea să vă îndemn, nu-mi permit să dau sfaturi, ca aceste activități de istorie și de creație literară, ca și activitățile științifice care se oglîndesc în revista dv., să fie considerate drept un exercițiu pentru viață, să fie un ideal sufletesc permanent nu numai o ambiție de a vă vedea numele tipărit. Numele tipărit,

așa cum spunea și prof. Ciopraga, să vă angajeze doar pentru a continua în viitor această activitate. Aș vrea să vă îndemn să trimiteți în mod organizat din producțiile dv. de cerc literar către revista noastră, spre a menține un contact, în felul acesta, eventual spre a publica o pagină sau mai puțin de-o pagină, cum se va putea, din producțiile dv. și de a vă ajuta să pătrundeți mai departe pe calea istoriei literare. Nu vreau să vă spun că veți fi totdeauna satisfăcuți. Orice publicație dă și insatisfacții, dar oferă temperatura spirituală a unui moment și a unei provincii. De aceea cuvântul meu de satisfacție că v-am cunoscut de aproape, la dv. acasă, în această sală atît de promițător ornamentată cu volumele din vitrine, revin la îndemnul de a avea un dialog în paginile revistei „Cronica”. Mulțumim și prof. Dima pentru invitație și pentru cuvintele calde rostite aici.

PETRACHE DIMA: Rezum impresiile și sentimentele pe care le trăim, într-o singură propoziție: de la această întîlnire, plecăm mai bogați.

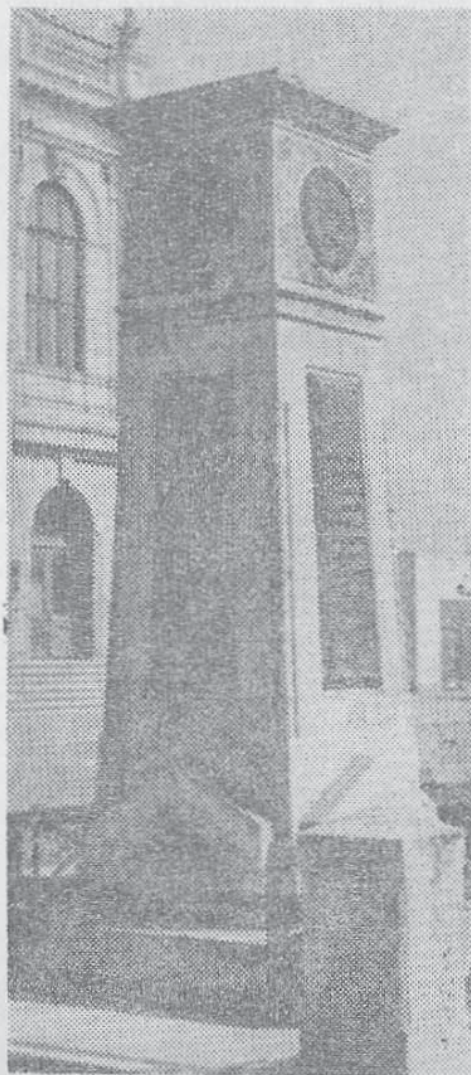
(Text prescurtat, înregistrat pe bandă magnetică, în sala de lectură a bibliotecii școlii, în ziua de 25 octombrie 1974.

Partea a II-a, „Cercul literar „I.M. Rașcu”, va apărea în numărul viitor).

În aceeași zi, 25 octombrie 1974, în sala de festivități, prof. univ. dr. docent Constantin Ciopraga a tratat tema „Rolul cărții beletristice în viața omului modern”.

Expunerea a fost urmărită cu viu interes de profesorii și elevii liceului nostru.

Memoria orașului

Borna de hotar.

MONOGRAFIA LICEULUI „UNIREA” (II)

Inaugurarea gimnaziului

Nu trec însă nici 2 luni și la 10 august 1865 Ministerul Justiției, Cultelor și Instrucțiunii Publice, prin Ordinul nr. 26512, — comunică Primăriei că aprobă înființarea unui gimnaziu la Focșani „numai cu o clasă deocamdată și un singur profesor, rămânând să se plătească atit leafa profesorului cât și întimpinarea tuturor cheltuielilor necesare pentru întreținerea școlii din fondurile comunei”. Urma ca noul buget al statului să prevadă sumele convenite în acest scop. Se comunica, de asemenea, că s-a publicat și concursul pentru alegerea profesorului (Arhivele statului dosar 3/1865 — fila 40).

Știrea face senzație în oraș. În sfârșit, focșănenii își vedeau visul cu ochii. Consiliul comunal se străduiește din răsuferi pentru a face față împrejurărilor. Consilierul Haği Grigore Teodoru cumpără 4 stinjeni de lemne și le depozitează în casele soției defunctului iconom Miloș. Se iau măsuri pentru procurarea mobilierului: 10 bănci, o catedră, o masă de brad albă, deasupra un postav verde, patru scaune tot de brad vopsite negru și îmbrăcate cu piele, o tablă neagră și un dulap pentru cancelarie (dosar 3/1865 — fila 44).

Primăria cere Prefecturii, la 6 octombrie 1865 să i se acorde un credit de 6 200 lei — cursul fiscalului — pentru:

- plata chiriei localului;
- mobilier;
- salariul profesorului pînă la 1. ian. 1866;
- lemne pentru încălzit;
- servitori;
- alte materiale necesare (dosar 3/1865 — fila 60).

La 2 noiembrie 1865, se hotărăște ca Școala de fete nr. 1 care funcționase pînă atunci în casele Sultanei Miloș, să se mute în casele lui Trifan Boiu, pentru a lăsa locul gimnaziului. I se dă Sultanei Miloș suma de 1 280 lei, chiria pe 6 luni, începînd de la 26 octombrie 1865.

La 29 noiembrie 1865, primarul M. Ionescu trimitea următoarea depeșă Ministerului Instrucțiunii Publice: „Localul și toate obiectele trebuitoare pentru gimnaziu sînt gata, o mulțime de copii adastă învățătura. În numele orașului vă ruqăm grăbiți orînduirea profesorului” (dosar 3/1865 — fila 69).

Orînduirea profesorului s-a făcut în persoana institutorului de clasa a IV-a, Ștefan Neagoe, de la Școala nr. 2 din Focșani, care e numit „provizoriu profesor supleant la clasa I-a a gimnaziului acum înființat în acel oraș”. Se adaugă: „Cu obligațiune însă de a se supune la un nou concurs în ziua de 15 mai 1866” (dosar 7/1866 — fila 2).

Fiînd singurul profesor al gimnaziului, el era și directorul școlii.

La 3 ianuarie 1866, pleca și primul raport al direcției școlii către primăria orașului. Directorul Ștefan Neagoe aducea la cunoștința acesteia că a fost numit profesor la gimnaziul din Focșani, prin decretul domnesc nr. 1745 din 23 decembrie 1865. Cităm din acest raport: „Spre a se da toată publicitatea posibilă de înființarea acestei înalte școale ce a cîștigat județul, în genere, și orașul, în parte, mă simt cel mai fericit de a mă putea adresa către această onorabilă Primărie care este unica sorginte prin a cărei energie și stăruință neadormită s-a putut realiza viitorul intelectual

al atitor juri de diferite clase. Deci, dar, merită — ba chiar pretinde imperios scopului salutar al acestei instituții de a se face inaugurarea cu toată solemnitatea posibilă. Și — mai departe: „să binevoiiți a face publicațiile cuvenite în oraș, chemind totodată a fixa ziua inaugurării și a se invita diferite corporațiuni, precum și pe domnii institutori ai școalelor publice, cu elevii și stindardele lor, de a asista la această solemnitate“ (dosar 7/1866 — fila 1).

Directorul indica și ziua când se va putea face solemnitatea inaugurării cursurilor: **7 ianuarie 1866. E data când, de fapt, începe activitatea gimnaziului.** La 13 ianuarie, primarul urbei Focșani raportează Ministerului felul cum a decurs solemnitatea. Este exprimat mai întâi devotamentul obștei și al întregului district și „profunda recunoștință înălțimii sale Domnitorului pentru părintească îngrijire ce a binevoit de a da orașului nostru acest frumos stabiliment“. Cetățenii focșăneni și generațiunea viitoarea vor pronunța întotdeauna cu sințenie gloriosul nume de Alexandru Ioan I“.

Raportul continuă cu relatarea felului cum a decurs inaugurarea gimnaziului, pe care primarul îl numește „Gimnaziul Alexandru Ioan I.“

Se pare că acesta a fost numele gimnaziului din Focșani, pînă la dețronarea lui Cuza Vodă.

La solemnitatea inaugurării au vorbit: Gh. Apostoleanu, prim-președintele Curții de apel, care a și prezidat solemnitatea, directorul gimnaziului, Ștefan Neagoe, și primarul orașului.

Desprindem din cuvîntarea lui Apostoleanu cîteva pasaje semnificative prin înțelesul ce se dădea, pe atunci, rostului învățămîntului secundar, ca expresie a intereselor burgheziei în ascensiune: „Și în adevăr, experiența zilnică ne arată că lupta comună a intereselor, concurența, se susține într-un mod triumfător numai de acei ce posedă o instrucțiune. Cei lipsiți de dinsa, afară de rare excepțiuni se află într-o pozițiune de inferioritate ce e o cauză de strimtoare, de încurcătură pentru societate“.

Cu privire la rostul moral și politic al școlii, Apostoleanu arată: „Cea dintîi, cea mai simțită nevoie socială este împărțășirea ideilor și simțămîntelor noastre. Așezămîntul a cărui înființare o serbăm astăzi este menit a da satisfacere acestei necesități“. Si mai departe: „Acest așezămînt este menit a lumina de timpuriu toate căile vieții așa ca fiecare elev să le cunoască într-un mod sigur vocațiunea ce va trebui a urma, spre a deveni un fiu plin de consolațiune pentru părinți, un bun soț, un bun părinte, un fericit și adevărat cetățean“.

Cuvîntarea lui Apostoleanu se termină cu exprimarea sentimentelor de recunoștință și a devotamentului cel mai sincer „cătreg Alesul națiunii române de la 5 și 24 ianuarie“ și cu urarea: „Trăiască Alexandru Ioan I!“

Discursul primarului se adresează mai ales profesorului Ștefan Neagoe: „Să trăiți, domnule profesor, spre a putea suporta această nobilă misie spre bucuria studenților ce-și așteaptă viitorul lor moral și științific de la inteligența dumneavoastră“ (Arhivele statului, dosar 7/1866 — fila 15—16).

În aceste condiții modeste, dar dătătoare de speranțe, s-au deschis cursurile gimnaziului „Alexandru Ioan I“, în ziua de 7 ianuarie 1866. Viitorul Liceu „Unirea“, la acea dată, avea 50 de elevi (studenți cum li se mai zicea) și un singur profesor, Ștefan Neagoe. Profesorul preda toate materiile și făcea și oficiul de director. Ministerul făcuse o bună alegere în persoana institutorului de clasa a IV-a, Ștefan Neagoe. O spune și primarul orașului în raportul către Ministerul Instrucțiunii Publice: „Obștea orașului a primit cu o vie mulțumire frumoasa alegere ce ați binevoit a face în persoana onorabilului domn Ștefan Neagoe, a cărui exemplară conduită și zel profesoral este indelstul de cunoscut focșănenilor“.

Cultura și tactul de care a dat dovadă în scurtul timp cit a mai stat în Focșani reies îndeajuns din rapoartele și actele oficiale cuprinse în arhivele primăriei orașului Focșani.

prof. Gh. CHIRIAC

(Va urma)

Debut

Dubla auroră

Noapte mohorită de septembrie. Luna tocită se ascundea după nori bolovănoși, făcând să dispară umbrele abia legănate ale copacilor tineri, cu frunzele mari și atinse de rugină.

Mergeam repede spre gară. De pe coama dealului, arunc o privire orașului luminat cu o salbă de becuri electrice, care străjuiesc străzile și bulevardele.

Lumina lor rece, uscată parcă de vântul hoinar, apare și dispare, pierzându-se dincolo de culme. Pentru amintire, noaptea aceea avea ceva deosebit. Părea că izvorăște din jurământul tainic, așa cum ies în legendă flăcări albăstrui din locurile unde zac ascunse comorile.

Mă simțeam trist și singur în pustiu al acelei nopți apăsătoare.

Lăsam în urmă orașul în prag de toamnă, care m-a însoțit spre Foc-

Apoi totul mi se păru minunat, chiar și aglomerația acceleratului. Grijiile zburaseră, iar bucuria, atât de caracteristică începutului, își făcea loc.

Visele ispititoare despre viitor mă făcuseră să devin distrat, dar nu pentru multă vreme. Orașul depărlat și școala m-au neliniștit.

...Când am ieșit pe poarta casei, mi s-a părut că plutesc într-o lume necunoscută, o lume a grijilor și a frământărilor. Copaci dezgoliți, cu dîre de promoroacă, împodobesc poalele munților cu crestele acoperite de cetină albă.

Îi priveam cu indiferență, iar oboseala drumului lung și tristețea se-amestecau copleșindu-mă. Toate visele se prăbușiseră când, ca niciodată, am avut sentimentul încrederii depline în reușita lor.

Am ajuns. Un oraș necunoscut, cu oameni obișnuiți, care, curios, semănau cu cei ce i-am lăsat acasă. Nu găseam școala. M-a ajutat un taximetru care m-a plimbat aproximativ 30 de minute, adică mai mult decît aș fi făcut aceeași distanță folosindu-mă de membrele mele inferioare.

...Obosit, m-am întins pe patul cu arcuți.

— De unde vii?

— Din Dorohoi. Dar tu?

— Din Baia Mare. Mai am cîțiva colegi de-acolo.

Dialoguri repezi și scurte, purtate cu destulă stinghereală. Apoi, discuțiile devin insuflețite, se leagă prietenii.

Domnea în cameră un miros de var și vopsea. Intrasem în casă nouă doar...

Gîndurile mă-nvăluie.

— Curge apa, bă tuciuriule?

— Curge, mă colivă...

...Îmi prinde bine ura apei. Mă ustură fața, dar mă trezește din melancolie.

— Mă, cum e pedagogul ăsta? Ce fel de om e?

— Depinde cum ești și tu...

Cum sînt eu? Greu de răspuns.

...S-a înserat. Pe culoar începe să domnească liniștea.

M-am culcat și am adormit imediat.

Mă aștepta o dublă auroră: a zilei și a vieții.

„Ziua de 21 Noembrie va fi o zi sfântă pentru orașul Focșani. În această zi s-a inaugurat aici teatrul Comunal M.G. Pastia. Este o clădire impozantă, după ultimele cerințe ale teatrului modern. S'a construit din donația făcută de D-l Maior G. Pastia în sumă de 500 000 lei și 200 000 din fondurile comunei. Luxul, frumusețea picturilor și scena așa de mare și de confortabilă, face (sic!) din teatrul nostru unul din cele mai moderne.

Inaugurarea lui a fost fixată pentru 21 Noembrie ora 3 p.m. Cu câteva zile mai înainte,afișele au anunțat programul deschiderii. Dis de dimineață steaguri mari ce împodobeau teatrul, anunțau lumea că ușile acestui templu al artei se vor deschide. Încă la ora 2 d.a. o mare mulțime se adunase împrejurul lui. Rînd pe rînd sosește în vehicule care de care mai frumoase, tot ce are elita focșăneană mai distins. La ora 3 sunetul clopotelului anunță publicului că în curînd cortina se va ridica. Era primul sunet deabia și emoția începuse să ne cuprindă sufletele. La al doilea sunet, emoția se mări și mai mult, toți încetasem de a mai vorbi și așteptam cu o nerăbdare vie cel de al treilea sunet. Și deodată în liniștea aceasta apăsătoare se aud cele trei bătăi în scîndură. În același moment bagheta maestrului Luciu făcu un semn și un „Deșteaptă-te Române” care mi s-a părut dumnezeiesc răsună în sala teatrului. Emoția noastră atinsese culmea. Trebuia să o descărcăm și atunci galeria dădu semnalul. Un ropot de aplauze, un ura entusiast porni din toate piepturile celor prezenți. Momentul era solemn. Marșul se termină. Cortina stătea totuși nemișcată. Atunci o altă bătăe pregătea lumea. Și cortina maiestuoasă, ușoară se înalță. Privirea noastră se opri pe fireturile aurite ale preoților îmbrăcați tot în vestmint de sărbătoare. Protoereul județului însoțit de 5 preoți a oficiat un scurt serviciu divin. După terminare apare pe scenă D-l Primar Th. M. Bassarabeanu care arată necesitatea construirii acestui teatru, dă notițe asupra executării lui și termină spunînd că este o datorie pioasă din partea tuturor cetățenilor acestui oraș, să mulțumească D-lui Maior G. Pastia pentru opera de cultură națională ce a ridicat în Focșani. Aplauze zgomotoase, sincere și pornite din fundul sufletului, subliniază ultimele cuvinte ale D-lui Primar.

Și în mijlocul acestei însuflețiri, apare D-l Th. Ionibaco, prefectul jude-

Din vechea serie

(1912 - 1914)

Deschiderea teatrului comunal „Maior Gh. Pastia”

tului. Mulțumește D-lui Primar pentru munca deosebită ce a depus-o precum și D-lui Maior Pastia pentru fapta aceasta mare și laudabilă.

La urmă D-l Pastia vine și mulțumește publicului pentru simpatia ce i-o arată și îi dă teatrul în primire. Aplauze zgomotoase au acoperit ultimele cuvinte ale venerabilului cetățean.

Cortina se lasă tot așa mindră, tot așa de maiestuoasă, iar bagheta maestrului dădu un semn și o arie dulce, melodioasă răsună în aula teatrului.

Seara aceiaș însuflețire, aceiaș veselie peste tot. S'a jucat o comedie, da, dar ce tragică comedie: „Pe malul girlei”, de Ollănescu-Ascanio și piesa în trei acte a lui V. Alexandri „Fîntîna Blanduziei”. Jocul de scenă și decorurile erau admirabile și au fermecat pe toată lumea. În special pe cel din actul I din Fîntîna Blanduziei, a fost splendid.

Urăm teatrului bună deschidere și succes desăvîrșit, pentru a-și putea ajunge scopul: „Educarea poporului”.

G. A.
cl. VII

(Reproducere exactă din „REVISTA NOASTRĂ”, anul II, nr. 1—2, 15 XI — I XII 1913, pag. 41).

„REVISTA NOASTRĂ“

În conștiința timpului *)

Orășel ambițios, cu un vestit liceu, Liceul „Unirea“, numit așa în cinstea evenimentului istoric la care a participat intens, Focșanii au fost poate cel mai activ centru cultural școlar din sudul Moldovei, aducând alături de Iași cea mai substanțială contribuție a Moldovei la dezvoltarea presei școlare, înainte de primul război mondial.

La sfârșitul veacului trecut, mai precis în 1898, prof. C. Moisil, același care va fi peste ani animatorul mișcării tulcene în calitate de director al primului liceu dobrogean, a dat impulsul inițial unei excelente societăți de lectură a cărei activitate s-a desfășurat cu o exemplară regularitate aproape patru decenii.

Societatea va fi cunoscută și apreciată în toată țara, pentru activitatea sa obștească, ce antrena întregul oraș pentru remarcabilele sale „buletine“ ca și pentru revista sa care, cu toată viața ei destul de scurtă (1912—1915), poate fi considerată cea mai bună revistă școlară moldovenească dinaintea primului război mondial.

La capătul celui de-al doilea an de activitate (1900), ea tipărește „**Buletinul societății elevilor din cursul superior al Liceului „Unirea“ din Focșani**, cuprinzând principalele lucrări ale elevilor efectuate în cursul anului școlar 1899—1900 sub conducerea d-lui Constantin I. Lupu, profesor de limba și literatura română“. În întrecere cu elevii și profesorii, animați de colegul lor **Hristea N. Țapu**, scot în septembrie 1900 **Revista Liceului „Unirea“ din Focșani**. În cele trei numere lunare (septembrie — noiembrie 1900) cite au apărut, au fost inserate și câteva lucrări ale elevilor. Gestul pare semnificativ pentru atmosfera de colaborare ce a domnit în această școală între profesori și elevi (întilnită uneori și în Ardeal și Țara Românească), chiar dacă acest gen de relații scriitoricești nu pot imprima un caracter „școlar“ publicațiilor respective.

După 14 ani de la înființarea societății literare a elevilor, ia naștere revista acesteia, intitulată simplu **Revista noastră**.

Prima serie (15 XI 1912 — 15 XI 1913) de 21 de numere apare sub conducerea profesorului **Dimitrie Papadopol**, purtând pe copertă de la nr. 2 un motiv popular caracteristic. Începând de la 15 noiembrie 1913, prin plecarea la București a prof. Papadopol, revista va fi condusă de prof. dr. **C. Chifu** care îi va păstra în linii mari rubricația, schimbându-i doar coperta. Seria a doua se va încheia cu nr. 11 din 15 mai 1914. După un an de întrerupere, revista va fi reluată de prof. **V.V. Haneș**, care îi va schimba numele în **Propășirea — publicație bilunară a Societății elevilor Liceului „Unirea“ din Focșani**. Între 5 noiembrie 1915 și 1 mai 1916, apar 12 numere sub noul titlu.

Cea mai interesantă și valoroasă serie a revistei, atât sub raportul orientării redacționale cât și a colaboratorilor o reprezintă prima serie. Într-un cuvânt introductiv, prof. D. Papadopol trasează programul revistei, care îmbină aspirațiile liceenilor focșăneni de a avea o revistă a lor, cu politica haretiană de pregătire a spiritelor în vederea unirii, prin înmănușarea tuturor forțelor scriitoricești abolescente din întreaga țară:

„Revista aceasta răspunde unei vechi dorințe a școlărimii orașului nostru... Am nădejdea că în acest popor de câteva mii de suflete sînt energii nebănuite care găsind prilejul de a da dovada puterii lor, vor putea produce lucruri de valoare care să rămînă ca pildă celor ce urmează. Dorința mea este de a putea strînge în jurul acestor coloane inimile

*) Capitol din lucrarea de doctorat „Istoricul presei școlare“.

1) „Limba și literatură pentru elevi“, nr. 3/1973, pp 46-47.

2) „Revista noastră“, nr. 8, din 1 III 1913, pp 130-140.

și mintea școlărimii românești, a le da imbold la lucru, și a-i deprinde să-și îmbogățească sufletul, în orele libere, cu producțiuni de un ordin mai înalt decât meschinele petreceri de toate zilele“.

Revista își merită bunele aprecieri inserate în presa timpului din două puncte de vedere. Întii prin conținutul ei foarte variat și bine echilibrat, care cuprinde: cronici ale societății, recenzii, versuri, studii, reportaje (impresii de călătorie), pagini științifice (mai rare, deoarece revista era organul unei societăți literare), cronici politice, comemorarea unor personalități de seamă ale literaturii românești (ex. nr. 2/1 XII 1912 este consacrat exclusiv lui I. L. Caragiale, cu prilejul morții sale), sau prezentarea unor străini de seamă care au iubit România (ex. Angelo de Gubernatis), schițe, articole de muzicologie, teatru și umor, adeseori de bună calitate. În al doilea rând, succesul revistei a fost asigurat de calitatea colaboratorilor atât localnici cât și din țară, invitați să scrie în paginile revistei care la acea oră reprezenta singura revistă școlară de notorietate din Moldova. Printre cei mai asidui colaboratori locali menționăm pe **Paul G. Rarincescu, C. Th. Filipescu, A. Dumbravă, Horațiu Cardaș, Al. Gorgos, Mircea Sărățeanu, Armand Constantinescu, G. Alexan, Dumitru Pălănceanu** — cel mai activ și mai valoros poet al liceului stins prea curînd într-un tragic accident. Din cei de mai sus, se vor afirma ca intelectuali cu preocupări publicistice prof. **P. Rarincescu, Emilian Constantinescu și Armand Constantinescu.**

Printre elevii colaboratori „externi“, menționăm pe ieșeanul **Vespasian Pella**, nemțeanul **Aurel V. Popovici**, ploieșteanul **M. Arifeanu**, gălățeanul **C. Bulescu**, bucureșteanul **Aurel Velculescu** etc., unii dintre ei personalități bine cunoscute între cele două războaie.

Am putea adăuga, pentru ineditul descoperirii noastre, pe **Ion Iancovescu**, elev în clasa a V-a R (reală) a Liceului „Unirea“, unul și același cu apreciatul actor Iancovescu, al cărui nume n-a atras atenția din cauza unei mărunte erori tipografice (e scris I. Iancovescu în loc de Iancovescu). El e autorul unei excelente schițe carageliene „**Madmoazel**“ de la **Mizil**, care trădează realele aptitudini dramatice ale viitorului actor (nr. 12 din 1 V 1913, p. 111).

Însă cea mai de preț colaborare la această primă serie a revistei focșanene este aceea a lui **Victor Ion Popa**, elev în clasa a VII-a reală a Liceului internat din Iași, a cărui prezență la „Revista noastră“ a fost semnalată și comunicată de prof. **Petrache Dima**¹⁾. Contrar viitoarei sale evoluții scriitoricești, V.I. Popa debutează cu versuri și cu o proză labruyeriană „**Dușmanul meu**“ (Portret)²⁾. Inițial i se publică sub pseudonimul **Gheorghe A. Hamza** poezia „**Liniste**“ (nr. 2 din 1. XII 1912). Mîc succes îl determină să-și trimită următoarele creații sub nume propriu. El va fi un consecvent colaborator al revistei între ianuarie 1913 și iunie 1913 cînd, în afară de proza amintită, mai publică cîteva poezii: **Apus** (nr. 3—4 din 15 dec.—1 ian. 1913, p. 36—37), **Românul nu piere** (nr. 9 din 15 III 1915, p. 144), **În Bosfor** — sonet (nr. 10—11 din 1 apr. — 18 apr. 1913, p. 168), **Pastel** (nr. 12 din 1 mai 1913, p. 204) și **Sonet** (nr. 13, 14, 15 din mai—iunie 1913, p. 233). Evoluția spectaculoasă a lui V.I. Popa este un caz tipic de ce înseamnă pentru un poet adolescent emulația literară, contactul cu o revistă, creșterea răspunderii față de cititori și a respectului față de critică. De la versurile naive, manieră **Depărățeanu-Coșbuc** din „**Apus**“: „...Pîlcuri mari / Flăcăi cu coase / Și-ntre ei / Fete frumoase... / Iar în mijloc de ogor / Pitpalacu-ncîntător / Face placul / Tuturor“, se trece, nici la trei luni de la debut, la sonetul „**În Bosfor**“, remarcabil prin ținuta parnasiană a versurilor, chiar dacă pe alocuri se mai simte influența lecturilor din **Bolintineanu, Eminescu, V. Hugo, J. M. Hérédia** :

„**Bosforu-i liniștit. E-n singe marea...
Iar soarele se-ascunde după dealuri
Vărsînd vîpăi și scînteieri în valuri
Și pe moscheile ce-acopăr zarea...**“

**Palatele dorm parcă în visarea
Unor îndepărtate idealuri...**

Prof. Tudor OPRÎȘ

(Continuare în pag. 318)

„REVISTA NOASTRĂ“

în conștiința timpului

(Urmare din pag. 317)

Și ziua moare în grădini pe maluri
Și vintul își începe desmierdarea...

Tot mai fantastic se reliefează
Cetatea sfântă, demnă și vitează
În scinteierea ultimului soare...
Și-așa privind cum soarele se stinge
În Ildyz chioșc, cadina cea mai mare
Fringindu-și miinile cu hohot plînge“.

Notabil, de asemenea, este și sonetul „Românul nu piere“, unde sentimentul patriotic este exprimat cu o retorică demnă și suficient de elevată artistic, pentru maniera în care se scriau atunci poeme însuflețitoare :

„Tu n-ai pierit, Române !... Și neamul tău nu piere
Căci ești Român de singe... și stai în locu-n care,
Conduși de Ștefan Vodă cel Înțelept și Mare,
Strămoșii tăi sfărmară a turcilor putere.

Dar voievodul doarme sub glie în tăcere...
Cobzaru-i cîntă doina... și inima tresare...
Și dintre stînci de munte și pină-n val de mare
Veciile săpat-au povestea-ți de durere.

Nemuritorul Lazăr a sfărîmat robirea
Fanarului și-ți dete și geniul și grăirea
Și ți-a aprins făclia de foc strălucitor.

Și-acum te-avîntă-n nalturi cînd lanțurile-s rupte
Sătul de-atîta singe, dar oțelit în lupte
Și mîndru ca un vultur ce falnic pleacă-n zbor“.

Unica colaborare „didactică“ este a prof. C. Calmuschi, animatorul societății literare școlare gălățene care scrie un interesant articol despre „Publicațiile școlarești“ (nr. 13—15, mai 1913), semnificativ ca document pentru modul puțin încurajator cum erau privite în acea vreme revistele scrise de elevi.

Cea de a doua serie condusă de dr. C. Chifu se străduiește să mențină în linii largi profilul celei dintîi. Păstrează chiar și o parte din vechii colaboratori locali (P. Rarincescu, Gh. Alexan Delamuncel, Horațiu Cardaș, Armand și E. Constantinescu — care începe să se afirme ca un foarte bun critic) și externi (Vespasian Pella, M. Arifeanu) la care se adaugă noi condeie : Demostene și Ion Rădulescu, N. Manolescu (poet modest) — focșăneni, precum și ieșeanul N. Zaharia, birlădeanul G. Vlădescu, botoșăneanul Al. Leontescu și alții.

Se păstrează nivelul bun atins de vechea serie, însă revista nu mai lansează nici un nume de rezonanță în literatura noastră.

Profesorul V.V. Haneș imprimă seriei a III-a a revistei, într-o perioadă de explozie a sentimentului patriotic și de intensă participare a publicațiilor școlare la idealurile epocii, o cuminte atitudine didactică, aducînd-o pe făgașul unor preocupări strict literare : studii despre poezia lui M. Eminescu, O. Carp și Gh. Pălănceanu, impresii din Veneția (N. Manolescu), reportaje ca „Bucureștiul secolului XIX“, versuri oneste aparținînd oneștilor N. Manolescu, Gh. Pătrășcanu, Em. Teodorescu, studii și proze semnate de Gh. Nechita, G. G. Tomescu și Constantin Miciora — viitor avocat, singurul afirmat publicistic din pleiada de mai sus.

Vacanța '74

CLUJUL — centru al activității științifice școlare

2—15 august 1974. Inima Transilvaniei devine gazda primitoare a 350 de pasionați de chimie, matematică, literatură, fizică, biologie, istorie, științe sociale, elevi veniți din toate colțurile țării, pentru a participa la a III-a SESIUNE NAȚIONALĂ DE REFERATE ȘI COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE. Timp de patru zile, participanții la sesiune, cei mai buni dintre cei mai buni elevi ai țării și-au expus roadele unor îndelungate ore de cercetare, de activitate științifică independentă. Pe marginea fiecărui material prezentat s-au purtat discuții aprinse, deosebit de fructuoase.

După aceste patru zile atât de dense a urmat o perioadă de binemeritată odihnă. Zecile de tineri au invadat cu entuziasmul specific vârstei lor, străzile milenarului oraș.

Grădina botanică, cea mai mare din țară și una din cele mai mari din Europa, Muzeul de istorie al Transilvaniei, Institutul de chimie, locul unde s-a obținut pentru prima oară în țara noastră aurul coloidal, Muzeul de artă al Transilvaniei, Galeriile de artă, Universitatea „Babeș-Bolyai”, iată numai câteva din cele mai atractive obiective clujene care și-au deschis larg porțile tinerilor vizitatori.

S-au organizat și excursii în afara orașului: la Târnița, unde se construiește o mare hidrocentrală; la cabana „Someșul rece”, obiectiv turistic cu împrejurimi de un pitoresc neașteptat; la Turda, important centru industrial al țării; la Ciucea, unde se găsește casa marelui bard transilvănean, care a fost Goga; la Cheile Turzii, bijuterie a naturii de o neasemuită frumusețe sălbatică.

Programul de tabără a fost completat cu alte activități care au înregit diversitatea sa remarcabilă: întreceri sportive, programe artistice oferite de reprezentanții fiecărui județ, spectacole cinematografice și de operă, întâlniri cu oameni de litere, artiști plastici, activiști de partid, vechi combatanți în armată care au participat la insurrecția de la 23 August, muncă patriotică.

La sfârșitul celor două săptămâni care au lăsat urme de neșters în sufletul lor, cei 350 de participanți la sesiune, acum 350 de prieteni, s-au despărțit — nu fără unele umbre de regret, inerente oricăror despărțiri — ducând cu ei amintirea acestor frumoase zile de august și mulți dintre ei hotărârea de a se reîntâlni la următoarea manifestare de acest gen.

MAREA

Pe unii i-am auzit că nu au văzut marea niciodată. Eu o mai văzusem acum zece ani, dar ce rămăsese în memoria unui copil de șapte ani și ceva, nu era mare lucru. Prin aducerile aminte din pragul Mării Anotimp, incantațiile mării, reținute în spirit ingenuu, sub ochiul naiv-contemplativ al ființei de altădată, răsunau stranii, lipsite de raționalitate, abstractizate parcă de senzațiile cultivate livrăsc, depărtate, confuze.

O întâlnire așteptată zece ani — cu intermitente lamentații și motivări subtile, urmată de o răsturnare bruscă de valori sub aspectul realului, generând o eflorescență emoțională prevestitoare a unor noi-năvalnice căutări sub blinda și discreta zburare de la steaua fictivă a unor idealuri adolescente...

A rămas numai mișcarea apei și a nisipului fierbinte adeseori fragmentată, în gesturi neterminate și sub ușoara confuzie a nuanțelor coloristice..

Și să mai adaug imprecizia mării alături de arhitectonica puritate a asfințiturilor dobrogene și euforia unei întregi colonii bucurându-se din plin de ospitalitatea și peisajul solemn al mării de mărgean și al peștilor albaștri..

ANCHETA „REVISTEI NOASTRE”

Timpul liber — veșnica obsesie a liceanului?

1. Ce semnificație are pentru dv. noțiunea de timp liber?
2. Reușiți să luptați împotriva limitării timpului liber?
3. Dedicăți timpul dv. liber în întregime unei pasiuni?
4. Credeți că noțiunile de repaus intelectual și repaus fizic se condiționează reciproc?
5. Ați regretat vreodată utilizarea ineficace a timpului dv. liber?
6. Ce poziție luați împotriva felului cum își petrec unii tineri timpul liber?

Gabriela Bulmez, anul III A

1. Timpul liber sau mai bine zis modul în care este el utilizat poartă amprenta vie a personalității fiecărui individ. O noțiune complexă care sintetizează o gamă bogată de calități umane: sensibilitate, receptivitate, spirit organizatoric, simț practic și multe altele. Poate e prea îndrăzneată afirmația, însă ajung să cred că importanța folosirii timpului liber e atât de mare, încât poate spune totul despre noi înșine.

2. Ca să răspund la întrebare îmi permit să fac puțină „astronomie”. În jurul sferei preocupărilor zilnice, gravitează acest satelit care îi completează și subliniază existența: timpul liber. Atâta vreme cât își păstrează menirea și nu încearcă să-și eclipseze însuși centrul său de atracție, ce interes aș avea să-l suprim sau să-i stimulez eventuala-i tendință distructivă?

3. Nu, pentru că aceasta ar însemna să fiu un om limitat, infirm.

4. Necondiționat că se condiționează reciproc. Numai prin alternarea regulată și continuă a efortului receptiv a repausului fizic cu cel intelectual se poate asigura un perfect echilibru psihic și fizic.

5. Răspunsul la această întrebare nu ar vrea să fie interpretat ca do-

vada unei infatuări nejustificate. Ținând însă cont de importanța majoră pe care o acord timpului liber, el fiind factor stimulator și echilibrant în ansamblul preocupărilor mele, nu cred să-l fi utilizat vreodată ineficace.

6. Teoretic mă revolt, practic însă...

Adriana Anghelache, anul III A

1. Consider timpul liber o componentă indiscutabilă a unei zile de muncă intensă; un prilej de lărgire a cunoștințelor din anumite domenii sau dimpotrivă o ocazie pierdută pentru unii dintre noi (mă refer deci, la tineri), în timpul unei zile de vacanță, sau a unei zile de muncă obișnuită.

2. Referindu-mă la intervalul de timp liber, l-aș putea compara cu o maree, iar limitarea sau extinderea acestui interval ar putea semnifica cele două faze: refluxul și respectiv fluxul. Totuși există un factor care se opune acestei comparații: cele două faze ale mării se desfășoară după legi fixe, spre deosebire de intervalul de timp liber, care, după părerea mea, depinde în cea mai mare măsură de noi.

3. În momentul în care mi s-a pus această întrebare m-am aflat în

fața unui împas. De la bun început am răspuns negativ și am constatat, pe moment că nu pot spune dacă am sau nu o pasiune.

Totuși, acordînd o mai mare atenție întrebării am ajuns la concluzia că există o pasiune care influențează toate celelalte activități ale timpului meu liber: pasiunea pentru tot ce este estetic, natural, plăcut.

6. Prin cuvintele „unii tineri” bănuiesc că această întrebare se referă la acea categorie de tineri care nu știu să-și utilizeze eficace timpul liber. Mai bine-zis aceștia nu vor sau privesc cu indiferență cerința ca utilizarea timpului lor liber să dea alte rezultate, care să fie mulțumitoare nu numai pentru ei, ci și pentru cei din jur.

Liliana Constantinescu, anul III A

1. Un aparat de fotografiat. Zimbiți, vă rog!

2. În mare parte, da. Este într-adevăr mai dificil în timpul anului școlar, dar o bună organizare a lecțiilor îți dă posibilitatea creării a două, trei ore libere pentru a te putea transpune în lumea fanteziei creatoare a cărților, sau pentru alte probleme ce se impun rezolvate în timpul liber.

În perioada vacanțelor, timpul liber nu-mi este condiționat de ceva anume, deci nu poate fi vorba de limitarea acestuia.

3. Bineînțeles. Fiind vorba de pasiune, te sustragi de la toate celelalte activități și îți dedici ore în șir. Nu mai simți nevoia de „dincolo” de „ea”, îi simți chemarea și simți zidul dintre „ea” și „dincolo”.

5. Da, nu întotdeauna pot să afirm că mi-am petrecut timpul liber eficient. Au existat și timpuri morți datorită unei neorganizări. Remediu? Nu trebuie să lăsăm nici un minut din timpul liber să se scurgă fără să fie folosit. Trebuie să lăsăm minutul să-și îndeplinească menirea lui.

Nicolae Mocanu, anul III B

1. Pentru mine, timpul liber este, de fapt, timpul cînd pot face ceea ce nu pot face în timpul „neliber”...

3. Da. Deocamdată, timpul liber îl dedic aproape în întregime problemelor și tainelor chimiei... Dar am spus deocamdată...

4. Da. Cu toate că e inexplicabil pentru mine un asemenea răspuns.

5. Cîteodată; dar voi lupta cu toată voința împotriva acestui lucru. Totul e să fii cît se poate de optimist.

Cristina Constantinescu, anul IV A

1. Timp liber înseamnă posibilitatea de a alege, de a nu depinde de voința celorlalți, ceea ce pentru mine e cel mai plăcut lucru.

2. Nu, nu cred că se poate da un răspuns la această întrebare...

3. Nu am pasiuni, sînt încă lucruri pe care le fac cu plăcere; sînt adică lucruri pe care simt nevoia să le fac...

5. Da. Pentru că niciodată nu sînt mulțumită de ceea ce fac, de ceea ce las în urmă.

Ioana Nenciu, anul IV A

1. Timpul liber este un prilej de a mă desăvîrși ca om și de a putea privi lumea în fiecare zi din alt punct de vedere...

3. Da, majoritatea timpului meu liber îl dedic celor două mari pasiuni ale mele care sînt: lectura și cinematograful. Citesc aproape orice îmi cade în mînă: ziare, cărți de eseuri, proză etc. Iar dintre filme le prefer pe cele de actualitate...

5. Nu. Acest răspuns poate îl pot da alții despre mine...

6. Sinceră să fiu îi urăsc pe tinerii care confundă timpul liber cu „statul degeaba”...

Viorel Ion, anul IV A

1. Timpul liber înseamnă un moment cînd pot afla ceea ce gîdesc alții despre lume; înseamnă un moment cînd îmi pot analiza faptele...

3. Nu... Pentru că un om de azi nu poate avea numai o singură pasiune; și această datorită dorinței de a cunoaște cît mai mult...

5. Da. Dar asta mult mai tîrziu... Adică atunci cînd mi-am dat seama că îmi lipsește ceva din mine și din viața mea...

6. Nu iau nici o poziție, pentru că fiecare tînr, înțelege timpul liber în felul lui...

Anchetă realizată de

Adriana PELIN, anul III A

Virgil PANAIT, anul IV A

STIRI EXTERNE

BELGIA :

Inaugurarea Centrului cultural românesc

În cadrul Universității de expresie franceză „Louvain-la-Neuve”, a fost inaugurat Centrul cultural românesc — instituție care își propune promovarea valorilor culturii noastre naționale, precum și înființarea, pe lângă universitate, a unui lectorat de limbă și literatură română.

La festivitatea de inaugurare, în cadrul căreia poetul de origine română Mihail Steriade, directorul centrului, a prezentat scopul și programul de activitate al instituției nou create, au luat parte cadre de conducere ale universității, profesori și studenți, oficialități ale municipalității Louvain. Corala studențească a prezentat un program cultural.

(„România liberă”, nr. 9 307, 1974)

*

Profesorii și elevii Liceului „Unirea” din Focșani adresează domnului Mihail Steriade calde felicitări și-i urează noi succese în intensa activitate de răspîndire în lume a valorilor spirituale românești.

*

Spre știința celor care vor să contribuie la îmbogățirea bibliotecii acestei instituții, notăm următoarea adresă: MICHEL STERIADE, directeur CENTRE CULTUREL ROUMAIN, Place des Brabançons I.A. 1348, Louvain-la-Neuve B.P. 201 — BELGIQUE.

RELAȚIA

Astăzi, în filozofie se observă preocuparea oamenilor de specialitate pentru categoriile de finalitate și scop care contribuie la o reinterpretare deterministă a teleologiei.

Teleologia se rezumă la faptul că ea demonstrează ceva care se repetă la nesfârșit fără să precizeze cauza inițială, ci relația cauză — efect este înlocuită cu relația scop-efect și conform acesteia lumea este așezată în virtutea unor scopuri, ignorându-se acțiunea unor condiții, cauze, legi.

Acesta fiind punctul de vedere, atunci, putem afirma, fără doar și poate, că apele curg nu datorită gravitației și structurii moleculare, ci **cu scopul** de a ajunge în mare, ghiociei înfloresc în apropierea lui martie **cu scopul** de a vesti sosirea primăverii, șoarecii au apărut **ca să aibă** cu ce se hrăni pisicile.

În teoria determinismului este integrată categoria de finalitate, exprimând raporturi de necesitate, raporturi ce asigură fenomenelor o anumită direcție pe întreg parcursul unui lanț causal. Interacțiunile dintre cauze și condiții sînt relativ stabile deoarece finalitatea exprimă un proces în devenire care, în momentul cînd a ajuns la capăt și se spune despre acest proces că a devenit ceva, atunci scopul este atins.

De exemplu, în cadrul vieții umane se întîlnesc formele cele mai complexe ale finalității: scopuri fără de care omul nu ar putea trăi ca om.

Conceptele de finalitate și finalism se deosebesc între ele prin faptul că sistemul de codificare genetică a stărilor viitoare, ale unui sistem în stările lui inițiale, ia naștere ca produs al autodinamismului și interacțiunii sistemelor materiale. Codificarea genetică aparține categoriei de informație

Cronica ideilor

FINALITATE - SCOP

care la rîndul ei este formă de reflectare fundamentală ce reprezintă tocmai proprietatea generală internă a materiei.

Materialismul dialectic a fost ajutat în interpretarea conceptului finalității de cibernetica, care, prin analiza sistemelor cu conexiune inversă, a arătat existența obiectivă a unor condiții în care efectul corectează propria sa cauză pentru a-i fi favorabilă, pentru a-i conserva calitativ (mișcarea violentă, bruscă, discontinuă) și cantitativ (mișcarea lentă, graduală continuă) natura sa proprie.

Deoarece efectul acționează asupra cauzei, rezultă relația de la efect la cauză pe care a studiat-o cibernetica, dîndu-i astfel conceptului de finalitate un cîmp mai larg de aplicabilitate, trecînd peste granițele biologiei, generalizînd-o.

Așadar, finalitatea ar mai putea să primească definiția și de raport cauzal inelar.

Structuralismul care consideră structurile ca niște lucruri date și le absolutizează, face senin asupra conceptului de finalitate, afirmînd că în relația diacronică dintre structuri se realizează un raport de predeterminare, astfel încît contextul obiectiv de încheiere a cauzei eficiente cu cauza finală este dat de unitatea dintre geneză și structură dintre sincron și diacronic.

De aici rezultă elementele esențiale ale conceptului de finalitate.

Finalitatea se împletește cu cauzalitatea; este vorba de împletirea cauzei eficiente cu cauza finală.

Finalitatea este tendința internă către echilibrul structurilor. Este numită tendință pentru că dacă s-ar absolutiza echilibrul ar însemna anularea mișcării, a devenirii.

Dar știm că finalitatea reprezintă conservarea calitativă a structurilor ce se împletește cu noțiunea de dez-

voltare și progres, astfel încît există un raport de unitate contradictorie între finalitate și devenire, mai pe scurt echilibrare — dezechilibrare; — finalitatea gîndită ca liant între structură și geneză, sincron și diacronic mai poate fi definită ca relație cauzal-biunivocă între posibilitate și realitate.

Realitatea este reprezentată de o structură înfăptuită, devenirea trecută, iar posibilitatea structurii fiind în devenire, reprezintă viitorul.

Conceptul de scop este implicat în determinismul materialist dialectic, fiind o noțiune cuprinsă organic în studiul cauzalității fenomenelor sociale, în natură scopul lipsește.

Scopul reprezintă o subordonată a cauzalității. Scopurile se nasc pe baza unor legi, acțiuni, pe baza cunoașterii cauzalității pe care numai omul o poate descoperi căci omul își manifestă dorințe, intenții, păreri, convingeri. În activitatea practică a oamenilor, scopurile le întîlnim numai determinate de o cauză. Aceasta înseamnă că scopul se manifestă ca o activitate conștientă, ca act de voință, ca intenționalitate, ca stare de conștiință de sine a omului care urmărește mereu ideea-țel, chiar dacă aceasta poate fi înfăptuită sau nu.

Scopul poate fi determinat: psihologic — presupune dorințe, intenții, păreri, convingeri; nomologic — se bazează pe o relație cauzal-obiectivă; sociologic — se întîlnește numai în studiul cauzalității fenomenelor sociale: nevoi individuale și sociale ale oamenilor, interese materiale și spirituale.

Scopul mijlocește eficiența actului uman, orientează acțiunea, este călăuză în umanizarea realului, este ordonator al acțiunii.

Carmen GRIGORAȘ,
Anul IV-E

Cronica

liceului

● În cadrul manifestărilor „Focșani — permanențe culturale” (21—27 octombrie 1974), ediție dedicată celui de-al XI-lea Congres al P.C.R., prof. dr. Gh. BULGĂR, de la Universitatea București, a prezentat tema „Metafora patriei în poezia contemporană”. Actorul Dinu Ianculescu a citit din creația lui Mihail Steriade, Mihai Beniuc și G.G. Ursu.

Beneficiari: elevii anului IV B și membrii colectivului redacțional al „Revistei noastre”.

● Echipajul județului Vrancea (în componența căruia intră și trei dintre cei mai buni elevi ai Liceului „Unirea”: Ștefan Ghidoveanu, Constantin Vasiliu și Elena Nistor) s-a calificat în faza finală a „Turneului emblemelor”.

!i dorim succes deplin.

● Echipa de baschet a liceului (antrenor — tov. prof. Gh. Dumitrescu) participă în seria a V-a a Campionatului republican al juniorilor și școlărilor. Până acum, ea a reușit să obțină succese în fața unor adversari destul de puternici, cum ar fi: S.S. Călărăși, Liceul nr. 4 Constanța.

Spor la... coș!

● În perioada 28 septembrie — 10 octombrie 1974, elevii noștri au efectuat practica agricolă în cadrul fermelor I.A.S. Odobești și I.A.S. Focșani. Ei au cules 70 de vagoane de struguri și 12 vagoane de mere.

Doina NEAMTU,
Cornelia PRUNESCU
anul II C

Revista

revistelor

● Numărul jubiliar al revistei „SCOALA NOUĂ” (Liceul „Roman-vodă”) cinstește, în pagini de amintiri, împlinirea a 100 de ani de existență a liceului. Pe lângă actualii redactori, la realizarea acestui număr și-au dat concursul și foști elevi ai școlii. Notăm câteva evocări tulburătoare: „Amintiri din copilărie și adolescență” de Garabet Ibrăileanu, „Amintirile unui elev de acum șapte decenii” de Vasile Nădejde, „Cum am devenit scriitor” de Cezar Petrescu.

● Revista „INVĂȚĂTORUL” (Liceul pedagogic „Vasile Lupu” din Iași) atrage atenția prin interesante preocupări de specialitate. E vorba de experimente pedagogice (nu lipsite de eficacitate), prin care se testează, în rîndul școlărilor mici, viteza de memorare, gradul de atenție voluntară, stadiul de gândire abstractă. Dintre articolele publicate menționăm: „Învățarea programată (structurală) a gramaticii”, „Rolul educației fizice în formarea și dezvoltarea personalității elevilor” etc.

● „FLOAREA ALBASTRĂ” de la Buhuși miroase a mușchi crud de pădure. Publicația se vrea o tribună a tinereții entuziaste: „să ne putem regăsi cu visurile și idealurile noastre, cu credințele atît de pătimaș susținute, cu puritatea și elanul vârstei”.

!ntilnim aici pagini deosebite („Eminescu, Bacovia — mirajul cosmic”), recenzii („Hanibal” de Eugen Jebeleanu; „Marile singuratic” de Marin Preda) — care fac cinste celor ce le-au scris.

● Redactorii revistei „ANI DE ȘCOALĂ” (Liceul „Garabet Ibrăileanu” din Iași) oferă cititorilor un sumar variat. Specializată parcă în interviuri, medalioane, cronici literare, muzicale etc., cu o grafică onorabilă, pe alocuri fantezistă, revista elevilor ieșeni se impune prin pasiunea colaboratorilor pentru informații din toate domeniile. Spicuum din materialul abundent: „Interviu cu elevii clasei a douăsprezecea”, „În memoriam” (Achim Stoica), „Centenar Petrașcu”, „Demostene Botez, publicist demascator” de Șerban Cioculescu.

C. T.

UN DRAM DE ÎNTELEPCIUNE

● E preferabil să te mîndrești cu fapta pe care o faci dar nu pentru gloria care-i urmează.

● Nimeni n-a conceput planul unei construcții pe baza unor temelii vechi. Nu trăim pe baza gloriilor trecute.

● Eșecul e o săgeală frîntă. Ia-i vîrfurile, pune-le la o altă săgeată și vei fi sigur că vei atinge ținta.

● Dragostea începe totdeauna cu uitarea și sfîrșește cu regretul că nu mai poți să uiți.

● Ferice de suilețul care nu e pustiu. Călea care duce la mare e mai bătută decît cea care duce în deșert.

● Sînt prea mulți toreadori ai cuvîntelor care se aruncă în arena coridelor literare; prea mulți sînt cavalerii care fac curte poeziei. Din fericire sînt prea puține locuri vacante în lăcașul muzelor.

● Multe păsări ciripesc, puține cîntă. Mulți varsă lacrimi, puțini plîng.

● Cerul e senin și înaintea furtunii. Uneori e bine să vezi în flutire și omida.

● Caligula și Nero au fost cei mai de seamă bufoni ai istoriei. De ce ne-am teme să spunem că și lumea e un circ?

● Fericirea seamănă perfect cu fata morgana. Cu cît alergi mai mult s-o ajungi, cu alît ești mai însetat după ea.

● Vorbește-i unei femei urite de Afrodita și fii sigur că-ți va vorbi de Quasimodo.

● Ne străduim deseori să găsim explicații simple unor lucruri complexe. Normal e altfel, căci și lucrurile simple pot avea explicații complexe.

● Și cei mulți vorbesc pentru ei. De aceea multora li se pare că oamenii sînt surzi.

● De cele mai multe ori capriciile își au rădăcina în prostie. Ca și zeițățile ale căror statui sînt de lut.

● Ferește-te de cei ce spun rugăciuni cu glas tare. Ei se închină zeilor care mor prea repede.

● Pentru cei urîți frumusețea este o armă invincibilă.

● Privighetoarea cîntă mai frumos, mai plăcut atunci cînd este liberă. De ce atîta luptă pentru „rara avis”?

● În baza conceptului că muzica e o limbă universală, mulți au as-tăzi impresia că sînt poligloți.

● Plînsul e întocmai unui medicament folosit împotriva unei boli incurabile.

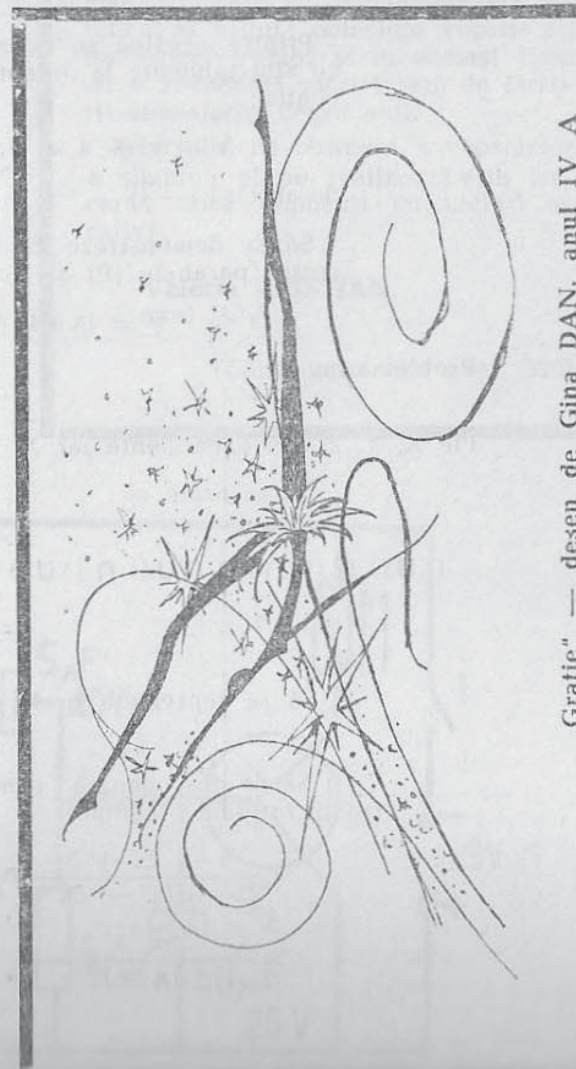
● Nimic nu-i mai de disprețuit decît orgoliul pe care ți-l calci singur în picioare.

● Cîți sînt acei care au încercat măcar să aline rănile făcute propriilor dușmani? Cîți regi au rămas ca sfinți de credință urmașilor lor direcți la tron?

● Laudă mai întii faptele celorlalți și apoi pe ale tale. Critică-ți mai întii defectele și apoi pe ale celor din jurul tău.

● Decît înalt și cu arc, mai degrabă scund, dar singur.

Maricel POPA, anul IV C

„Gratie” — desen de Gina DAN, anul IV A

Matematică

Probleme propuse

Problema nr. 1

Să se demonstreze cu ajutorul funcției exponențiale identitatea următoare:

$$ct \operatorname{th}^2 x - th^2 x = \frac{ch^2 x}{sh^2 x \operatorname{ch}^2 x}$$

Problema nr. 2

Să se arate că:

$$(C_1^n)^2 + (C_2^n)^2 + (C_3^n)^2 + \dots + (C_{n+1}^n)^2 = \frac{(n+1)(2n^2 + 7n + 6)}{6}$$

unde $n \geq 0$

Problema nr. 3

Fie mulțimea de parabole (P) de ecuație:

$$y = ax^2 + bx + c$$

Printre acestea se consideră cele ce sînt tangente la dreapta (D) de ecuație:

$$x - y + 4 = 0 \text{ în punctul „M”}$$

de abscisă (-4)

Să se demonstreze că ecuațiile acestor parabole (P) se pot scrie:

$$y = (x+4)(ax+4a+1)$$

Problema nr. 4

Fie X, Y, Z trei evenimente iar $\bar{X}$, $\bar{Y}$, $\bar{Z}$ evenimentele lor contrare.

Să se arate că:

$$(XUY) \cap (\bar{X}U\bar{Y}) \cap (YUZ) \cap (\bar{Y}U\bar{Z}) \cap (ZUX) \cap (\bar{Z}U\bar{X}) = X \cap Y \cap Z$$

Vasile ȘERBU,
anul IV C

I) Să se reprezinte grafic funcția: $f(x) = \sqrt{\frac{x^2+1}{x^2-1}}$

II) Să se descompună următoarele fracții în elemente simple:

a) $\frac{x - 2x + 3}{(x-1)(x^2 - 5x + 6)}$

b) $\frac{5x + 2}{(x+1)^2}$

Felicia MIHAIUC,
anul IV B

Fizică

DISPOZITIV CONTRA POLUĂRII SONORE

Continuăm șirul început al automatizărilor. În acest număr, vă prezentăm un dispozitiv contra poluării sonore.

La un anumit nivel al zgomotului captat de microfonul M, releul R atrage armăturile sale, care comandă pornirea unui magnetofon, a unei inscripții luminoase: „Vă rugăm liniște”, a unei sonerii etc.

Semnalul sonor este transformat de microfonul M sau de o cască telefonică în impulsuri electrice amplificate de tranzistorul T1. Aceste impulsuri ajung la dioda D (EFD 106, EFD 111) către baza lui T2, deschizându-l. Creșterea curentului de colector determină atragerea armăturii releului R.

Cele două tranzistoare sînt de tipul EFT 321—323, EFT 351—353, P 13, P 14 etc.

Dispozitivul prezentat nu este aplicabil numai în instituții, școli etc. unde este nevoie de liniște, ci poate fi folosit și la construcția unor machete.

La un semnal sonor: strigăt, fluierat poate fi comandată o jucărie, deschiderea unei uși etc.

Imaginația constructorului poate găsi și alte aplicații ale acestui dispozitiv.

Gabriel DULCU, anul III A

Laboratorul

chimistului amator

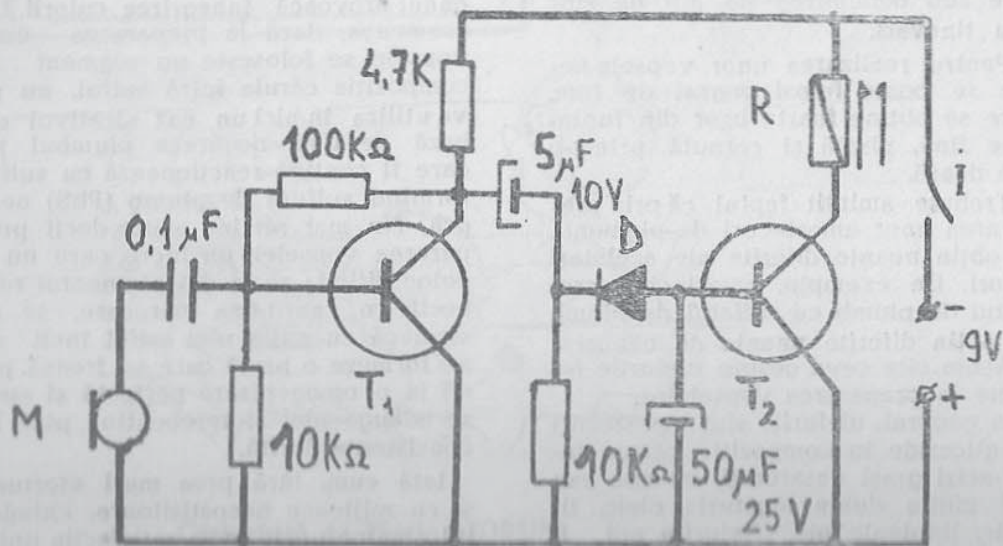
PREPARAREA VOPSELELOR

Pe lângă faptul că într-un laborator propriu, chimistul amator poate să efectueze unele analize calitative, să urmărească desfășurarea unor reacții care să ilustreze noțiunile teoretice asimilate în orele de curs, el are și posibilitatea de a-și „fabrica” o serie de produse, necesare în viața de zi cu zi. Scopul celor ce urmează este de a ajuta pe cei care vor să facă acest lucru, să-și prepare vopsele, materiale care slujesc deopotrivă esteticul și utilul: obiectele vopsite au un aspect frumos și în același timp au o rezistență mărită față de factorii atmosferici degradanți.

Principiul de obținere a vopselelor e simplu; ele se realizează prin frecarea unor pigmenți cu uleiuri si-

Valeriu CRISTIAN,
anul IV A

(Continuare în pag. 328)

Prepararea vopselelor

(Urmare din pag. 327)

Mai întâi citeva lucruri despre pigmenți.

Pigmenții sînt substanțe colorate, cu o mare putere de acoperire. Ei pot fi naturali (ardezia, creta, ocrul) sau artificiali. Dintre aceștia amintesc în primul rînd citeva combinații ale plumbului. Carbonatul de plumb ($PbCO_2$) și sulfatul de plumb ($PbSO_4$) sînt pigmenți albi, ca și ceruza ($2 PbCO_2 \times PbOH_2$) care e un carbonat bazic de plumb. Protoxidul de plumb (PbO), denumit și litargă și oxidul de plumb (Pb_2O_3) sînt utilizați la obținerea vopselelor de culoare roșie. Ultima combinație se poate procura ușor de la orice magazin de chimicale, sub denumirea uzuală de miniu de plumb.

Alți pigmenți foarte întrebuiți sînt galbenul de plumb și portocaliul de crom, primul fiind un cromat de plumb, iar al doilea o formă bazică a acestuia.

Oxidul de zinc (ZnO), pigmentul cel mai utilizat în vopselele cu ulei, este o pulbere albă care se poate procura de la magazinele de chimicale sub denumirea de alb de zinc sau țincvais.

Pentru realizarea unor vopsele negre se poate folosi neqrul de fum, care se obține foarte ușor din funingine fină, pisată și cernută printr-o sită deasă.

Trebuie amintit faptul că prin prepararea unor amestecuri de pigmenți, se obțin nuanțe diferite ale aceleiași culori. De exemplu, amestecînd cromatul de plumb cu sulfatul de plumb se obțin diferite nuanțe de cenușiu.

Acum cite ceva despre uleiurile folosite la prepararea vopselelor.

În general, uleiurile sînt amestecuri de gliceride în compoziția cărora intră acizi grași nesaturați, cu una sau mai multe duble legături: oleic, linolic, linolenic etc. Uleiurile pot fi sicative, semisicative sau nescicative.

Uleiurile sicative au proprietatea că formează sub influența oxigenului din aer o peliculă subțire, elastică și rezistentă, un film de polimerizare, cum mai este numită. Uleiurile nescicative nu formează astfel de filme, iar cele semisicative au o comportare intermediară. Datorită proprietăților lor, uleiurile sicative sînt utilizate la obținerea vopselelor. Dintre ele cel mai uzual este uleiul de in care se poate procura ușor din comerț. Pentru a grăbi însă formarea filmului de polimerizare uleiul de in trebuie fiert în prealabil cu niște amestecuri de substanțe numite sicative. Iată mai jos modul de preparare a sicativului de mangan și sicativului cu bază de ulei.

Primul se obține prin încălzirea la 150 grade Celsius a 100 părți de colofoniu cu 6 părți de mangan pur. Ridicîndu-se temperatura la 200 grade Celsius, se menține la acest nivel circa 1/2 h. Colofoniul necesar se poate procura de la magazinele de articole muzicale sub denumirea de saciz.

Al doilea sicativ se prepară din 10 părți de ulei de in și 4 părți oxid de plumb. Amestecul se încălzește la 250 grade Celsius, pînă cînd se limpezește, apoi se lasă să se răcească. Cantitatea de sicativ ce se adaugă uleiului depinde de natura sicativului. Dacă acesta e de mangan se adaugă 0,25 părți la 100 părți ulei de in, iar dacă e cu bază de ulei, 5 părți la 100 părți ulei de in.

Trebuie ținut cont și de faptul că folosirea sicativelor nu se face la întimplare. Astfel, sicativul de mangan nu se va folosi la prepararea vopselelor albe, deoarece, cu timpul, manganul provoacă înnegrirea culorii. De asemenea, dacă la prepararea unei vopsele se folosește un pigment în compoziția căruia intră sulful, nu se va utiliza în nici un caz sicativul cu bază de ulei, deoarece plumbul pe care îl conține reacționează cu sulful formînd sulfura de plumb (PbS) neagră. Nu mai rămîne acum decît prepararea vopselei, un lucru care nu e deloc dificil: se ia din pigmentul respectiv o cantitatea oarecare, se amestecă cu puțin ulei astfel încît să se formeze o pastă care se freacă pînă la o omogenizare perfectă și apoi se adaugă ulei și terebentină pînă la consistența dorită.

Iată cum, fără prea mari eforturi, și cu mijloace necostisitoare, chimistul amator poate avea satisfacția unor realizări personale.

Fotografie de Florina IACOVACHE
(din expoziția organizată de Consiliul județean Vrancea, al pionierilor)

Caricatură de Florin MORUN,
anul IV B

COORDONATOR : prof. Petrache DIMA

COLECTIVUL REDACȚIONAL :

prof. Valeria POPESCU
Constanța TAZLAU
Carmen GRIGORAȘ
Maricel POPA
Adriana PELIN
Doina NEAMȚU
Valeriu CRISTIAN
Cornelia PRUNESCU
Virgil PANAIT
Tiberiu DIMA

FOTOGRAFII :

Nicolae MOLDOVEANU

TEHNOREDACTARE :

Marius VALENTIN

PAGINATOR :

Matei IORDACHE

LINOTIPIȘTI :

Ion OPREA
Petrică HREANU

REDACȚIA : LICEUL „UNIREA“ FOCSANI
Str. Cezar Bolliac nr. 15 ; telefon 1 56 59

Tiparul : Întreprinderea poligrafică Bacău
Subunitatea Focșani

MIHAIL STERIADE

„Anul XXX al unui destin exemplar, NICOLAE CEAUȘESCU, președintele României”.

OMAGIU PARTIDULUI

„Țara mea”,
„Angajamentul ferm al tineretului școlar”.

EVENIMENT INAUGURAL

La Liceul „Unirea”, primul curs școlar de bibliofilie din țară.

**FOȘTI ELEVI AI LICEULUI
„UNIREA”**

ION DIACONU

ISTORIE LITERARĂ

I. M. RAȘCU — *inedit*
Vrancea literară (I), de prof. PETRACHE DIMA.

PRIETENII REVISTEI

„I. M. Rașcu, istorie literară” de prof. univ. dr. D. MURARAȘU.
„De-a lungul Vrancei” de ANDREI CIURUNGA.
„Vizlune și expresivitate lirică în poezia «Lacustră» de G. Băcovia” — prof. univ. dr. GH. BULGAR.

DINTRE SUTE DE CATARGE

Un nume: CONSTANȚA TAZLAU.

DIALOG LITERAR

Invitații noastre:

- prof. univ. dr. docent CONST. CIOPRAGA.
- NICOLAE BARBU, redactor șef adjunct al revistei „Cronica”.

DEBUT

MONOGRAFIA LICEULUI

„UNIREA” (II)

de prof. GH. CHIRIAC

DIN VECHEA SERIE (1912-1914)

„Deschiderea teatrului comunal «Mălor Gh. Pastia»”.

**„REVISTA NOASTRĂ” ÎN
CONȘTIINȚA TIMPULUI” (I)**

de prof. TUDOR OPRIȘ

CRONICA IDEILOR

REVISTA REVISTELOR

MATEMATICĂ—FIZICĂ—CHIMIE